

Mahjas weefis.

Ernst Plates, Mahjas weefa ihpaſchneekš un apġahdatajš.

Mahjas weefis ihnaht ween reif pa nedetu.

Makfa ar peefubtiſchannu
par paſti:
par gadu 1 rub. 60 kap.
" puſgadu 85 "

Makfa bei peefubtiſchannas
Riġa:
par gadu 1 rub. — kap.
" puſgadu 55 "
" 3 mehneſchi 30 "

Mahj. w. teel iſdohš feſt-
deenahm no p. 10 ſahloht.

Makfa
par ſtudinaſchannu:
par weenas fleiſas ſmalſu
rakſu (Petit)- rindu, jeb
to weetu, to tahda rinda
eenem, makfa 10 kap.

Medaſzija un ekſpediſzija
Riġa.

Ernst Plates bilſchu- un
grammatu- drutatawā pee
Behtera baſnizas.

N° 19.

Seſtdeena 7. Mai.

1877.

Rahditajs.

Jaunatahs ſinas. Telegrafa ſinas.
Geſchſemes ſinas: no Riġas, Bahrdaugawas, Baltijas, Annas-
muſſchas, Stabes muſſchas, Jaltas.
Ahrjemes ſinas: no Italijas, Spanijas, Konſtantinopeles, Perſijas,
Indijas.

Kara-ſinas.
Peeliku mā: Mehgeris. Graudi un ſeedi.

Jaunatahs ſinas.

No Riġas. Ar ſcho nedetu ſahloht Mahjas weefa redak-
ſija teel preti nemitas dahwanas preekſch eewainoteem un ſli-
meem kara-wihreem. To ſaweem miſheem laſitajeem paſiro-
dami, uſaiſzinajam winus wehl reif, ſawu ahtawinu neleegt
un pee tam eewehroht to pateefu wahrdu: „kas ahtri lihds,
tas diwſahrtigi palihds.“ Turpmat pahre ſalaſitahm dahwa-
nahm paſneegſim ſinas.

Kā diſrdam, tad ſcho ſwehdeenu Latweeſchu teatera iſrah-
diſchanas tilz ſlehgtas ar ſchahdas jaunas lugas iſrahdiſchannu:
„Wiaſch wifur eemaiſjahs.“ Eſoht johſu-luga ar dſeedaſchannu.

No Orenburgas teel ſinohts, ko tur dſelſezekſch eefpehjis.
Deſen tika dſelſezekſch gataws, kas ſneedsahs lihds Orenbur-
gai un tā tad ſchi pilzſehta ar dſelſezetu ſaweenota. Eſchi
ſaweenoſchana ari jaw ſawu eefpehju parahdijufe, jo lihds
ſchim makfaja par pudu (40 mahrzinu) kweeſchu (puhru)
40 lihds 45 kapeikas, tagad makfa jaw 80 lihds 85 kap.
Dretſchu pirkſchana un pahredohſchana ir leelā mehra peereh-
muſehs.

No Nikolajewas teel ſinohts, ka katru deenu no Odeſas
atbrauzoht pa dſelſezetu laudis, kas no apſchandiſchanas bih-
damees Odeſu aſtahaſuſchi un uſ Nikolajewu atbraukſchi, tur
uſ dſihwi gribedami nomeſtees. Zaur to nu dſihwoſki tik-
ſchi Nikolajewā neween ſadahrdſinati, bet ari gruhdi dabujami,
jo zil brihwu dſihwoſku bija, tee jaw eſoht aihnemti.

No Zetutſkas teel ſinohts, tai 22. Aprili, ka tur katru
deenu iſjelotees uguns-grehli, tā ka laudis ſahf baiditees, ka
uguns laitam teeloht peelaiſis.

No Anglijas. Kā no tureenahs nahf ſinas, tad Anglija
iſrihlojoht ſawus kara-pulkus. Kahds nodohms ir Anglijai
kara-pulkus iſrihlojoht, to ſinams neweens neſin. Daſchi
dohma, ka Anglija iſrihlotohs kara-pulkus ſubtiſchoht vreekſch
Suezes kanala apſargaſchanas (warbuht ari vreekſch Darda-
nelu eeguſchchanas) kā to no Turzijas ſinodami plaſchaki peeminam.

No Turzijas. Zil tahin ſchim brihſcham wiſpahriġo po-
litikas buhſchannu war apſpreſi, tad leekahs, ka pee ſtreewu-

Turku kara zitas Ciropas walſtis dalibu nenems, un ja kahda
no Ciropas walſtim Turzijas leetā eemaiſtohs, tad ta buhtu
Anglija. Kā laſitajeem ſinams, tad Anglija ar leelu ruhpihu
apſarga Suezes kanali, jo tas ir winai nepezeefchams uhdena-
zekſch uſ Indiju. Lai nu ſcho uhdena-zetu waretu ſew ne-
trauzetu un nekawetu uſtureht, tapehž Anglija Turzijas leetā
eemaiſtjufehs. Ne Turzijas deht wina par Turzijas uſture-
ſchannu turejuſehs, bet ſawa paſchas labuma pehž. Ja nu
Turzija tiklu pahwareta un pahre to nau jaſchabahs, tad
Anglija ar wiſeem ſaweem ſpehkeem raudſihs ſew eeguht
Dardanetu juhras-ſchaurumu. Tas ir, zil ſchim brihſcham
awilſchneeki dabujuſchi iſſinaht, Anglijas ſlepenais nodohms
un uſ tam wiſa winas rihtloſchahs iſeet. Jaw pehrn An-
glija bija iſſubtiſjufe kahds wiſneekus, lai tureenahs buh-
ſchannu iſmellejoht un pahrepreeſchoht, kā wiſu labaki waretu,
waijadſigā brihdi mineto Dardanetu juhras-ſchaurumu ee-
guht. Tā tad redſams, ka Anglija jaw ilgaku laiku turejuſe
ſchahdu nodohmu. Waj Anglijai iſdohſees, ſcho ſawu no-
dohmu iſpildiht, ta ir pawiſam zita leeta, jo wiſu wirms
buhš ja-eewehro, ko uſ tam ſajihš zitas Ciropas walſtis;
waj winahm tas buhš pa prahtam, ka Anglija eetaiſtohs
Dardanetu juhras ſchaurumam par walbineeži. Mehš ſchē
peeminejam Anglijas nodohmu, kas dauds maſ iſſkaidro An-
glijas iſtureſchanohs Turzijas leetā un parahda winas kah-
ribu, til ſew ween wiſus labumus eeguht.

— To jaw preekſch kahda laika ſinojam, ka zitas Ciropas
walſtis (Franzija, Italija, Aſtreja un Bahzija) no kara at-
tureſchotees, tagad ari Spanija iſſtudinajuſe, ka wina pee
ſtreewu-Turku kara newemſchoht dalibu. Kahda Franzijas
awife iſdſudufe, ka Spanija eſoht ſlepeni ar Angliju noru-
najuſe, ja waijadſetu, tad wina ar Angliju kohpā tureſchotees.
Waj ſchi ſina atbalſtahs uſ pateefibu, tas wehl janogaida.

Telegrafa ſinas.

No Berlines tai 4. Mai. Keiſars Wilhelms graſu Schu-
walowu ſanehmis un ar winu ſarunajees. Berline gaida,
ka ihpaſchs weetneekš no Turzijas tikſchoht atſubtihta.

No Konſtantinopeles tai 3. Mai. Geſch Dobrudſchas ir
eefahlis leels kantiſch, tur weens ſtreewu kara-ſpehls (kor-
puſa) paſtahwoſchš iſ kahjneweem, jahneekem un leelgabal-
neekem, aiſdeweēs pehž, kad pee Polbaſchi par Donawu
pahri gahjis.

Geschiedenes Sinaas.

No Rigas. Par Widsemes ewangeliskās lutera prowinc-konfistorijas preekšneeku ir, ka „Waldbibas wehstnesis“ sino, tizis zaur Wifaugstako pawehli no 23. Aprila Wifu schehligi eezelts landrahts Richard baron Wolff.

No Pahrdangawas. Birmajā Mai Zeribas beedriba fwi-neja fawus desmitohs gada fwehtkus Jonatana beedribas namā. Jauka laika deht weesi bija leelakā mehrā eeradu-fchees. Swehtkus E. Ferbera k. atklahja ar runu, kurā wiafch norahdija, ka „zeriba“, kahda fcheem esohht, nekād nepametoht kaunā. Tahlakā pamudināja beedrotees leelakā mehrā tehweem, mahtehm, dehleem, meitahm sem beedribas karohga. Minu beidsa ar Reisara wewelibu usfaufschanu, pee lam klauftaji atbildeja ar to dseefmu: „Deems fargi Reisaru!“ Tad Jonatana beedribas preekšneeks Straubes kungs wirs katedera stahjees apfweizinja Zeribas beedribu, issazidams, lai weenprahhibu turoht, ta esohht preekfch beedri-bas no leela fwarā. Pehz tam B. Meelena k. tureja runu, kurā wiafch aprahdija, ka beedribā daschas leetas tā netoh-pohht weizinas, ka ihstieni nahktohs. Pee fchihm warohht preekfchaitiht biblioteku, dseedafschanu, teatrus, jautafchanas wa-karus u. t. pr. Ihpafchi biblioteka un dseedafschana, kas agraki it brangi tikufchas weizinas, tagad paleekoht pawifam ne-cerwehrotas. Bet us preekfchu esohht ar jo leelu wehribu fwarā jaleek us mineteem noluhkeem un to, ka runatajs ze-roht, ari beedriba darifchoht. Pehz fchahm runahm tila da-schadas laimes wehleschanas issazitas. Ba starpahm daschas jaukas dseefminas tika dseedatas no Meelena kunga diletanteem un Jonatana beedribas jauka kohra. Abus kohrus wadija Klafona kungs. Dseedataji, ka man sinohts, ihfā laikā fa-stahjuschees, bet newaru leegt puhlina augtus. Sahktam darbam wehleju dauds weikfmes. **Balinu Mikelis.**

No Baltijas. Pah 1876. gada plahwumu Baltijas gu-bernijās, „Waldb. wehstnesis“ pafneeds fchahdas sinas: Igau-nijā seemas fehja Mehweles, Wesenbergas un Weifensteines aprinkōs bija mehrena, bet Hapsales aprinki wahja; wafaras fehja turpretim bija wifā gubernā gluschi laba. Mehweles, Wesenbergas un Wifensteines aprinkōs isnahja no defetinas zaurmehrā nemoht 6¹/₄—9¹/₄ tšchetwertu rudsu un 5—8¹/₂ seemas kweefchu, bet Hapsales aprinki isnahja no def. tikai 3 tšchetwertu rudsu un seemas kweefchi weetahm bija gluschi ijmhtufchi. Wafaras labibas isnahja no defetinas zaurmehrā nemoht: ausu 6¹/₄—11¹/₂, meeschu 6—10¹/₄, firnu 5—9¹/₄ un kartupelu 59—82 tšchetwertu. Muifchas plauja bija par 15% labaka. Seena nebija wifai daudsi.

Widsemē seemas fehja bija mehrena. Wafaras fehja bija laba, tikai Sahmu falā ta bija wahja. No muifchu laukeem eenemts no defetinas: rudsu—6, 7, seemas kweefchu—4, 4, wafaras kweefchu—8, 6, ausu—12, 6, meeschu 10, 9, kar-tupelu—96 tšchetwertu, linu 2, 3 birkawu un linfehlu—3, 7 muzas. No semneeku laukeem eenemts masaf un prohti rudsu par 20%, ausu par 16%, meeschu par 14% un wifas zitās labibas, kartupelu, linu un linfehlu par 6—9%. Seena aukstā wafara deht mas eewahktis.

Kursemē seemas fehja zaur pliko seemu un faufu wafaru bija mehrena, Iklushtes aprinkōs wahja, bet wafaras fehja, kartupeli, lini un dahra augli wifai labi. Zaurmehrā is-nahja no defetinas 4, 7 tšchetwertu rudsu, 2 1 tšchetwertu

seemas kweefchu, 6, 8 tšchetwertu meeschu un 8 tšchetwertu ausu. Sahle bija puflihds augsti. Tā tad zaurmehrā nemu 1876. g. plauja Baltijā nebija wis ihsti bagata, kaut gan bagataka nefa 1875. g. Wafarajs bija gandrihs it wifus labs, bet seena daudsi masaf nefa 1875. g.

No Finnas muifchas (Nisttaures dr.) Behdeja laika, zaur laikrafsteem teek par daudsi walstu klahfchanohs sinohts tad ari es dohmaju no minetas walsts, lastitajem par preekfcho usfihmeht.

Behrnā gadā trescho leeldeen nodega Sehtumuifchas (loh-pumuifcha) laidars, kur daudsi kustoni fadega. Ari zilweht fawus kustonus glahbdami apdega. Muhfu zeeniga leelmahte pee fcheem apdegufcheem zilwekeem tahdu mihlestibu parahdija, kahdu tik tahds zilwehts fpehj, lam ihstena mihlestiba ir u-fawu tuwaku, un kas wifus zilwekus tur par faweem tuwa-keem. Diwi gan pehz ne ilga laika no teem apdegufcheem kas bij lohti fadegufchi, nomira, bet tee ziti zaur zeen. leel-mahtes ruhpihu ahrstefchanu un gahdafchanu atwefelotajah. Ari zeen. leelmahte teem apdegufcheem dewa gohwis, ko fawu dshiwibu ustureht, un wehl daudsi zitu palihdsibu parahdija. Par fcho zeen. leelmahte lohti leela pateiziba.

Par fshohlas buhfschanu runajohht, lihds fchim ta ir gan ma-fohhtus us preekfchu fpehrufe, ihpafchi tapehz, ka katru gadu teek nemts jaunsi fshohlotajs. So fchihis walsts noluhks ir lehtu un labu fshohlotaju dabuht. Bet tas ne-isdohdahs. — Tagad gan fshohlas buhfschana ihpafchi diwi pehdejōs gadi eet itin brangus fohhtus us preekfchu, tā ka fcho pehdeju gadu ir pat zeen. leelmahte pee fshohlas leelu patifschanu atradusi un fshohlotaju apfchinkojufe. Zefchu gan wehl ihpafchu fshohlas naw buhwetas, tad zeen. leelmahte fawu labfirdih un mihlestibu rahdidama, ir fchinkojufe preekfch fshohlas ruh-m kas ir tahda, ka gluschi war istikt. Gan nu wehl daudsi truhktumi ir, bet zerefim, ka ar laiku fchee truhktumi peepild-fees. Muhfu fshohlas wezakais Neumanis isgahjuschu gadu nomira, palat atstahdams atraitni ar maseem behrneem. U-tapehz ar wifu apgahdibu pee fshohlas gahja wahji. Tagu fshohlas wezatā amatā stahw Kemfis. Preekfch 4 gadeem fch-fshohlu apmelleja no 5 lihds 10 fshohleni; bet tagad ir lihds 42 fshohleni. — War redseht ar kahdu jautribu freidsahs preekfchu. Ari pee seemas-fwehtku eglites zeen. leelmahte no-leek fshohlas behrneem preekfchu truhkt, bet eepreezina ar seema-fwehtku jaukumu un fchinkibahm.

Par wifu fcho un zitu, zeen. leelmahte firfniga pateiziba kas kā mahte, ar mihlestibu ruhpejajs par fawas walsts ar-gaifmofchanu un attihstifchanohs. Schini walsti ir lohti m-luter-tiz. dwehsetu, kureem ir gruhiti fshohlu un fshohlotajus u-tureht, bet tomehr war redseht, ka wiaas noluhks ir „preekfchu! us preekfchu!“ — Schai walstei ir jaunsi teef-nams, preekfch kura zeen. leelmahte to grunti fchinkojoja.

No Stabes-muifchas. „Mahjas weefis“ fawā 13. M-starp ziteem wehstijumeem pafneeds faweem lastitajem to naf-wes sinu is Stabes muifchas kursemē, ar parafstu Stabes (laikam Stabes pagasta fshohlotajs). — Birndeenas rihtā 24-Janwari Stabes muifchas pagasta laudis istranzeja ta bres-fniga sira, ka fcha pagasta fchriweris J. M. Steinberg netahht no muifchas un Stabaraga pafcha zetmalā us Dau-gawas krafta-malas gufoht nofchauts fawās afinis u. t. p-tas ir pateefigi. Tomehr galā fchis wehstules rakstitajs

žala: „lai nu buhtu kà buhdams, tad tomehr no wisa ta, kas tagad ir gaismā nahzīs, wairaf ir gan jadohma, ka Steinbergs fawu leelu parahdu deht pats fewim fawu dšihwibu buhs nehmis, neta zits kahds to grehka darbu buhtu padarijis.“ — Šhē nu buhtu jadohma, ka šho rindiru rakšitajš, neween pee ta breefmiga darba, bet ari pee wifas teefas ismeklešhanas kà leezineeks ir klahb bijis, un us šho pamatu to augšheju wehsti kà taisnigu zaur laik-rakstu laudis laidis, bet ka nu manim ta nelaimiga J. R. Steinberga deklam no Jaun-Želgamas pilsteefas tai 12. Aprili šh. g. sinams darihts tape, ka wehl ta fleplawibas leeta mana nelaika tehwa J. R. Steinberg wifaleelaka ismeklešhanā stahwoht, un weenumehr wina fleplawam palak meklehts tohpohb tadeht ari wehl nelas ne-efohb gaismā nahzīs, zaur ko tad redsams, ka rakšitajš glušči šwešhš šhini leetā, un laikam tik no gara laika mohzihts, wehl no augstahm teefahm ne-ismekletu pasaulē laidis. —

Zahlak rakšitajš Šbg. grib zaur to jaw pilnigi pahreezinahs buht, ka Steinberg's fawu leelu parahdu deht buhs pats fewim fawu dšihwibu nehmis, neta zits kahds to grehka darbu buhtu padarijis?“ De nu man atkal ja-atbild, ka mana nelaika tehwa parahdi wehl man pašham naw sinami dariti, kur tad wehl weens šwešhineeks tohs leelus parahdus sinahb dabujis! „lai gan mans nelaika tehws J. R. Steinbergs bes kustamas mantibas (tura deht mana jaunaka wehl pilnōs gadōs nebuhdama brahta uhtrupī pahdrohta tapa:) nekustamu mantibu wifmasaf par 4000 rubl. fedš un labi šabuhwetās ehlas ari wifmasakais wehrtibā 4000 rubl fedš, ir atstahjis, lat leegt newaru, ka manam nelaika tehwm ir kahdi mast parahdi palitufšči, kurus winšh isgahjušhā gadā pee dšihwojamas ehlas usbuhwešhanas bij eetaifjis, tad tomehr tee jaw, zil man sinams, nebuht naw tik leeli, ka manam tehwm J. R. Steinbergam zaur teem jaw buhtu wajjadšig bijis, fawai dšihwibai zaur rewolvera lohdehm galu dariht.

Tadeht man naw šaprohtams, no kahda gaisa Šbg. šho netaisnu sinofchanu šaguhwis un beidsoht zeenijama „Mahjas weefa“ laštajem to pahšpreešchanu atstahju „waj tas nebuhtu labaki wehlejam, ka Šbg. l. kà šlohotajš ar faweem šlohlas darbeem nodarbotohs, neta ar netaisnahm sinofchanahm laika-rakstā.

P. Steinberg

Krošna Sezes Bikerneel Želzenburg mahjas ihpašneeks.

No Žaltas Krimā teel šinohts, ka Žaltas pilšehbta wifai tukšha tagad isflatahs. Bohdes ir aifšlehgtas, Žaltas eedšihwotaji is fawa widus fastahbijufšči militšhš, kas lai pilšehbtu apšarga no juhras laupitajem. Tagad ari pilšehbtai par apšargafchanu aifšubtiti šaldati. Žitadi eekšh Žaltas wifš ir meerigi un dara fawu darbu.

Ahršemes šinas.

No Itālijas. Itālijas waldbiba šataifahs us šingru isturesčanohs pret garidsneekem. Garidsneeki fawas brijwibas un teefibas us tam isleetajufšči, lai waretu fastahbiht ihpašhu partiju, kas pret waldbibu šrahda. To atšimufe waldbiba nu raudšija garidsneekus tahdā pahrahpšhānā aprohbeshohb, is-laišdama ihpašhu likumu preekšh garidsneekem, kas fawa amata un lahrtas brijwibas un teefibas neleetigi walka. Šinams waldbibai to wajjadseja dariht, jo wina tatschu newar atkaut fawas šemes garidsneekem pret walšis- un waldbibas-labumeem šrahdaht. Kā prohtams, tad garidsneeki nupat mineto likumu nošauz par netaisnu laižigas waldbibas eemaiš-

šchanohs garidsneeku leetās. Bet ko šchahda nošaušchana wineem lihōš. Pahwestneeki ari šinatnibas nošauz par welna isgudrojumeem; bet neweens prahbtigš zilwekš šchahdahm lamafchanahm netiz. Šhē klahb ari japeemin, ka wezam pahwestam efohb bijufšhas leelas dušmas, prohti Franžijas ministēris Šhil Simons waldbibas šapulžē teizis, ka efohb tihri meli, ka pahwestneeks efohb wangineeks. Tas nu wezam bafnizas tehwm pee širds kehrees, ka katoku walšis ministēris wina nošauzis par meli.

No Španijas. Kā no tureenas teel šinohts, tad jesuiti isdarijufšči šchahdu šiki. Weras pilšehbta (štarp Kartagenu un Almeriju) jesuiti preekšh ne-ilga laika notureja fawas tā nošauktahs mifioneš. Šprediki tika jaunās meitas ušaižinatās, lai winas eestahjotees par wifufwehtakahs jumprawas mahfahm. Katrai meitai, kas šhini wifufwehtakahs jumprawas mahfu beedribā eestahjahs, jamakša 30 kap. mušfu naudā rehšinajohb. Zaur šho ušaižinašchanu kahdas 600 jaunu meitu par mahfahm peeteizahs un katra fawus 30 kapeikus eemakšaja, zaur ko jesuiteem labs naudas grašis cenahza. Kad nu jesuitu mifionari aifgabja, tad wini meitahm, kas mahfu beedribā eestahjušchahs, šajija, ka tahs nedrihštoht prezetees. Kā prohtams, tad jaunahm meitahm tas nemas nebija pa prahtam. Jesuiti to jaw bija paredšesufšči un tapehž šho buhšchanu fawam naudas-makam par labu isleetaja, prohti wini teiza, kad kahda meita is mahfu beedribas isstahjahs un prezahs, tad wina šči atkufšhana ja-atlihdšina ar 10 rbt. Ja wina šho naudu naw eemakšajufe, tad neweens preeksteris nedrihšst wina laulaht. Lai nu gan tureenas apgabalā laudis ir lehtizigi un tumšā tureti, tad tomehr wini šho jesuitu šiki ismanija.

No Konstantinopeles. Sultans ir pašludinajis peedohšchanu jeb šohda atkufšchanu wifseem Bulgarijas dumpineekem. Politikas wihri šho sultana labširdibu jeb šehlaštibu eeranga par šihmi, ka Turzijas špehti paleek arweenu mahjaki. No Žefalijas un Špirufes nahkufšhas Turzijas waldbibai nemeera šinas. Eekšh Špirufes jaw kahdus mehnešhšus pašahw nemeerneeku komiteja, kas tagad šuprā darbošhanā. Katrā aprinkti atrohdahs nodatas komitejas, kas preekšh kauschu atšwabinašhanas no Turku juhga šrahda. Wini wifur grib lahrtibā eegrohšht, lai nelahdas jušchanas neželtohs, kad wina dumpi šakhtu.

— Eekšh Konstantinopeles efohb lohti fa-ihgufšči pah Anglijas isturesčanohs. Turki bija zerejufšči us Anglijas taišnu palihdšefchanu, bet nu redš, ka Anglija atklahki Turkeem nenahb palihgā.

Wehl no Konstantinopeles. Turzijas kara-ministērtija bija zaur melu-šinahm ihpaudufe, ka Kreewi teekoht šakauti. Turki šinams pah šchihm šinahm lohti preezajahs, bet welcem ihfas kahjas un tā tad Turki drihš šahla atšiht, ka wina kara-pulki ne-efohb wis Kreewus šakahwufšči, bet Kreewi winaš. Pa tahm štarpahm ari nahza šinas (lai gan deesgan pahrogšitas) no Ašijas jeb Kawkafijas kara-lauka un nu Turki pahreezinajahs, ka wina kara-pulki teekoht šakauti un daschās eewehrojamas weetas jaw nahkufšhas Kreewu rohkās. Šaudis lohti fa-ihgufšči us kara-ministēri Mediju-Pašhu un us šultana šwaini. Ja Turku kara-pulki lahdu eewehrojumu ušwateschanu ne-šdara, tad nupat minete ministēri gan fawōs amatōs newarehs palikt.

— Nemeerneeku komiteja, kuru no Konstantinopeles šinodami peeminejam, ir isloibuše šchahdu pašludinajumu:

Greeki! Brahti! Jaw ilgi juhs to leelo atfwabinaſchanaſ fundu eſat ar ilgoſchana gaidijufchi. Bredſihwojumi mums ir peerahdijufchi, la mehs til paſchi few waram brihwibu doht. Turku reformas ir tilai azu-mahnifchana; tahs muhſu firdis newar faſilidiht. Kamehr Turzija ar tahm ta noſaul-tahm reformahm nodarbojahs, tamehr muhſu buhſchana wehl daudſ neplahnaka palikuſe. Kur ir muhſu fenala rohziſa (bagatiba)? Waldiba aprij muhſu pelau, wina atnem muhſu lauku raſchojumus, wina noſpeelch muhſu tirgoſchana ar lee-lahm nodohſchana. Mehs newaram pee pahrtiſchanaſ kluht, mehs nonihtſtam tautibaſ-gara un gara attihſtibâ. Uſ ſawu politikaſ ſtahwolli ſihmejotees mehs eſam noſtahditi paſchâ beidsama weeta, uſ to wiſu ſemako ſtahwolli. Katrs Muha-medaniſ ir muhſu waldneekſ, muhſu lakla-kungs, muhſu war-mahks. Ta mehs newaram ilgaki dſihwoht. Mums ja-at-fwabinajahs — bet mums taſ weeneem paſcheem jadara. Nepataujatees uſ emiſaru eekſchulſteſchana, la palihdſiba mums gaidama. Mehs newaram nekahduſ jaunus waldneekſ ſawâ widu pazeest. Slahwi lai paſchi preekſch fewiſ gahda, mehs iſtikſim beſ wina palihdſibaſ. Lai Slahwi Slahweem pa-libhſ, mehs atfal few palihdſeſim. Greeki arweenu pratuſchi, zaur ſawahm ſirdſ aſinin un ſawu nepahſpehjamu duhſchibu few ſwabadibu iſkarohht. Miſolungi kareiwju pehznahſami pa-ſchi few peeteel. Un ta tad mehs juhs uſaizinajam, lai juhs turatees gatawi. Gegrohſat ſawu buhſchana kahrtibâ, drihſ juhs aizmahſ leela tautibaſ leeta ſawâ deeneſtâ. Eſat ga-tawi, ſawu mantu un aſiniſ uſ nemirſtamâſ Greeku leetaſ altara upureht. Mums wajaga brihwu dſimteni eeguht. Sataiſatees uſ grehtu zihniſchanoſ. Zihniſchanaſ wajaga beigtees waj ar muhſu nahwi, waj ar brihwibaſ eeguſchana. Kâ muhſu brahſteem Greekiâ preekſch 50 gadeem, ta ari mums wajaga turetees pee teem wahrdeem: mirt jeb uſwareht!

Ta ſcho paſludinajumu paſneegdama ahrſemes awiſe ſala, la Defaliâ un Epiruſe gaidami ſwarigi notikumi: jo katra deenu war leeli nemeeri iſjeltees. Ja Turku Greeki ari ſa-zelahſ uſ dumpi, tad Turzijai eet pawiſam plahni.

No Perſijaſ. Iſgahjuſchâ numurâ iſſumâ peeminejam, la Turku ſultans peenehmis to noſaulumu „tizibaſ aiſtahwetajaſ.“ Perſijaſ ſchahſam taſ nemaſ nepatihloht, la ſultans noſau-zotees par tizibaſ aiſtahwetaju; jo Perſijaſ waldineeki ſcho noſaulumu jaw ſen few peefawinajuſchi. Genaidſ ſtarp abahm Muhamedanu walſtim ta paliziſ wehl leelakſ un iſfâ laikâ war gaidiht, la Perſija paſludinahſ Turzijai karu. Perſijaſ rihta puſe atrohnahſ, la laſitajeem ſinamſ, Aſganistanes walſtiſ un ſchi walſtiſ palikuſe Angteem par eenaidneeku, la to jaw winu reiſu ſinojam. Aſganiftane ari ir Muhamedanu walſtiſ, kuras waldneeku ſauz par „emiru.“ Winâſ rohſeſchâſ at-rohdahſ pee Indijaſ un Angli, kaſ jaw pa wiſu Indiju walda, luhlo ſawu waru iſplahſtiht ari par Aſganiftani; wiſu maſaſ Anglija wehletohs, la waretu Aſganiftani pahrewehſt par ſawu pawalſti. Aſganiftaneſ waldneekſ to it labi manijiſ un greeniſ ſawas aziſ uſ Kreewiju, kaſ beidsamâſ gadâſ zaur Turkeſta-nes uſwareſchanaſ tuwojuſeſ Aſganiftaneſ un Indijai. Ta-gad nu Aſganiftaneſ emiruſ atradiſ iſdewigu brihdi, no An-gleem pilnigi atratitees. Winſch uſaizinajiſ ſawus pawalſt-neekuſ uſ ſwehto tizibaſ-karu, tapat la Turku ſultans, til ween ne uſ karu pret Kreewiju, bet uſ karu pret Angteem, ſultana labeeem draugeem.

No Indijaſ. Nepaleſ walſtiſ nomira miniſteriſ un wina trihſ ſewas, kuras winſch mirdamſ bij attahjiſ, tika lihdſâ

ar wina lihli ſadedſinataſ peh; tureenâſ weza paganu eera-duma. Til lihdiſ la ſadedſinaſchana bija notikuſe, tureenâſ waldiba iſlaida pawehli, la wiſeem pawalſtneekuem wiſcheeſcheem no ſeptita gada ſahloht wajagohht par truhweſ-ſihmi ſawus matuſ nozirpt un ar bahrdſas-naſi nodſiht un ta weſelu gadu ar pliku galwu ſtaigahht. Kad nu Nepaleſ walſtiſ kahdi 1½ miliona wiſcheeſchu atrohnahſ, tad gan war dohmaht, la tu-reenâſ balbeereem (bahrdſas-dſinejeem) buhſ laba pelna. Buitâſ lohti preezajuſcheeſ, la mati tiſſchoht nodſiht, jo nu ſaim-neeki jeb meſtari ſcheem newareſchoht matuſ pluhkt, pa we-fela gada laiku.

Kara ſinaſ.

Geſam ſihlakâſ kara ſinaſ paſneedſam, pirms kahdu wahrdu wiſpahri ſazifiſim pahre kara notikumeem beidsamâ laikâ. Kâ laſitajeem ſinamſ, tad muhſu armijaſ ſtahw pee Turzijaſ roh-belchahm Eiropa un Kawkaſija. Geſahkumâ dohmaja, la wiſe kara darboſchana tilai buhſchoht pee Donawas, Eiropaſ Tur-zija, turpreti Kawkaſija nelahdi leelaki kara darbi netikſchoht ſahkti. Lihdiſ ſchim atnahluſchahſ kara ſinaſ eewehrodami atrohdam, la Kawkaſija muhſu kara-pulki ar leelu uſzihtibu uſ preekſchu dohdays, wiſuſ kawekluſ un grehtumâſ pahre-ſpehdami, zil ari to tur nebuhtu. Turpmataſ ſinaſ peerah-diſ, zil tahlu muhſu kara-pulki uſ preekſchu gahjuſchi.

Paſlatameeſ uſ teem kara-panahkumeem, ko muhſu kara-pulki Maſ-Aſija (pee Kawkaſijaſ) ſaſneeguſchi, tad waram ar preezigu ſirdi leezinaht, la muhſu kara-pulkeem labi weizeeſ un wiſur braniſ iſdeweekſ. Neeeen kantiâſ ir parahdijeekſ, la muhſu kara-wihri ir weilaki un duhſchigaki par Turku kara-wihreem, bet ari kara-wadiſchana un kara-pulku iſſtahdi-ſchana muhſu kara-wadoni ir daudſlahrt pahri par Turku wa-doneem. Turki ſawu kara-ſpehlu ihpaſchi pee Batumas pilſ-ſehtas noſtahdijufchi. Ir kahdi 30,000 ſaldati ſem Sulei-mana-Baſchâſ wadiſchanaſ. Sçhe pee juhrmalâſ Turki zereja ar ſawu kara-ſugu palihdſibu wiſu labaki Kreewu kara-ſpeh-lam preti attureteekſ un winu aiſkaweht, tahlaki Maſ-Aſija eetikt eekſchâ. Bet Turki ſawâſ zeribaſ bija wiſluſcheekſ. Geſahkumâ ari ta rahdijahſ, it la muhſu kara-pulki uſ Ba-tumu dohtoſ un tamdeht Turki neko neruhpejahſ par Karſeſ un Bajafideſ zeetohſchenu apſtiwinaſchanaſ. Bet muhſeji to nelikahſ ne manohht, lai gan, la wehlaſ iſrahdijahſ, bija no-dohmajufchi Bajafidu un Karſu aiſnemt. Tika ari weeneſ kara-pulki uſ Batuma puſi ſubtihtſ un Turki uſ ſcho pulku gaidija, bet rebſ ſçhe, ziti muhſu kara-pulki dewahſ uſ Erſe-rumâſ puſi. Bairak maſaku kantiâſu bija ſtarp muhſejeem un Turkeem un muhſeji palika tee uſwaretaji. Bajafide tika eenemta un Karſeſ zeetohſſiniſ eekſlehtgâſ. Gan Turki no Kar-ſeſ iſnahza, bet newareja muhſejeem neko padariht. Kâ ſchim brihſcham tahſ leetaſ ſtahw, tad waram zereht, la muhſeji drihſ pee Erſerumâſ tika.

Tapat Turku kara-wadiſchanaſ pee Donawas ir iſrahdiju-ſeſ par neweiklu. Ta par peemeſtru wineem wajadſeja ruh-peteekſ, la dſelſzela tiktſ pahre Sereteſ upi pee Barbaſchi ne-nahktu muhſeju rohkâſ, jo zaur to muhſu kara-ſpehtam zelſch teel brihwſ, bet to wini nolaweja iſdariht.

— „Wald. wehſtineſiſ“ tai 30. Aprili paſneedſ ſchahdaſ telegrafa ſinaſ:

Tai 29. Aprili no Kiſchinewaſ: Pee Brailâſ tika weeneſ Turki trihſmaſtu brunu-ſugziſ no muhſu baterijaſ ſaſchaulſ, ta la taſ nogrimma.

Tai 28. Aprili no Tisliſes: generaleitnants Dergutazows beſ plintas ſchahweena eenehma Diadinu. Tureen as eedſih-wotaji muhſu kara-pulkuſ draudſigi fakehma.

Tai 29. Aprili no Londones. Uſ kahda parlamentes loh-zeſka (Orington) peepraſijuma walſts-apalſchſekreteris Burke atbildēja, ka Suezes kanali nodohmajufchi flehgt preeſch Kreewu kara-lugeem.

Tai 29. Aprili. Wahr to nupat peemineto Turku kara-lugi, kas pee Brailas tika faſchauts, nahl no Bukareſtes ſchahdas plaſchakas ſinas. Schodeen (29. April) peh3 puf-deenas pulkſten trijos tas leelakaiſ iſ Turku bruuu-lugeem jeb ta noſaukteem monitorem tuwojahs Brailas pilſſehti, noſtahjajs aiſ Giasetes falas un ſahka pilſſehtu (Brailu) apſchaudiht. Kreewu kara-pulki, kas uſ kraſta bija un pee Donawas dambja, ſchahwa preti, eefahkuma ar maſakeem leel-gabaleem, bet ar to neko neſpehja iſdariht; bet wehlaſ eefahk Kreewi ſchaut iſ ſaweem leelem leelgabaleem, ko wini bija aiſ wiſna-dahrſeem uſ palalnehm uſſtahdijufchi. Kahdu ſtundu tika ſchauts. Diwi Kreewu granatas trahpija Turku kara-luga damſkatlu, latliſ ſprahga un aiſdedſinaja pulwera kambari. Rugiſ tika faſpahrdihts un nogrima. Diwi ſimts ſalbatu un wiſi lugeeneeki noſlihka. Diwi jiti Turku kara-lugi, kas pee ſchaudiſchanas bija palihdſejufchi, aiſbehga proh-jam, kad moniters tika faſpahrdihts.

— Turki atnem Numenijas ohſtās pretſchu-lugus un kuzi lugi wiareem negrib lihdsā braukt, tohs wini ſadedſina.

— Tai 28. Aprili bija 5 ſtundu lautiaſch ſtarp Numenijas bateriju pee Ottenizas un Turku bateriju, kas nometu-ſehs pee Tuturkajas pilſſehtinas un kuzai bija palihgā 2 Turku monitori (bruuu-lugi). Tuturkaja tika zaur ſchauhſchanu aiſdedſinata, ta ka wina diwi reiſas uſwilla balto (meera) karohgu un weens Turku moniters tika ſtipri apſkadehts. Turki Tuturkajas degſchanas deht ar ſchauhſchanu apſtahjajs un aiſweda ſawu bateriju prohjam.

— Tai 30tā Aprili no Tisliſes. Bakar generaleitnants Obbloſchio uſwareja ſtipru Turku ſkanſti uſ Chahubani kalneem. Muhſu kara-pulkeem aſins ſtipri pluhda, bet Turki daudſ ſal-datus paſaudeja.

Tai 1. Mai no Kairos teel ſinohts, ka 5 Anglu kara-bruuu-lugi no Kretas aiſbraukufchi uſ Portu-Saidu.

Tai 30. Aprili no Tisliſes. Generaleitnants Obbloſchio ſino: ſkanſtes apſtiprinaſchānu pee Muchaſtakines beidſis wiſch tai 29. Aprili ar 2 kara-pulku nodatahm dewees uſ Chahubani kalneem, kas lihds Kintriſchi upei aiſſteepjahs un tur uſwarejis eenaidneeku ſkanſti, kas zaur kalnaja weetu un ſtipru apzeeti-naſchānu bija lohti geuhti uſwarama. Wiſi muhſi kara-wihri, kas tur tuwumā bijufchi, nehmuſchi dalibu un no jauna at-tal peerahdijufchi ſawu drohſchſirdibu un wihreſtibu. Iſpa-ſchu uſflawefchānu eepelnijahs muhſu leelgabalneeki. Schi uſ-wareſchāna mums maſſaja labu teeſu: 12 ſaldati tika no-ſchauti un eewainoti tika 9 wirſneeki un 107 ſaldati. Turki lohti daudſ paſaudejufchi. Stipri eewainoti tika majors Lei-ſtets un leitnants Wiſchſchento.

Tai 30. Aprili no Ruſſiſchutās. Turku ſaldati ſawas ka-ſernas Ruſſiſchulā atſtahjufchi un uſturahs tagad teltis. Ka-ſernas tika eetaiſſitas par ſlimneeku nameem. Ahreſtes pee ſcheem ſlimneeku nameem pa leelakaiſ dalaſ ir uſtreefchi. Ahreſtes ſchelojahs, ka nedabujoht no Turku walbibas ſawu lohni iſ-maſſatu.

Tai 30. Aprili no Konſtantinopeles. Jaw kahdas beenas Konſtantinopelē uſturahs trihs Anglu wirſneeki, ſinas krahdami pahr prowianti un pahr tahm weetahm, kur prowiantie buhtu uſglabajama. Wini katru deenu tura garakas ſarunafchānahs ar Turku kara-ministeri. Lajjards wiſu dara, lai Turku wal-dibai waretu duhſchu mohdinaht. Turklaht wiſch ar Turku ministereem ſarunadamees apſohlotees, ka Anglija Juni bei-gās Turzijai ſuhtijſchoht palihgu. Tomehr wiſs tas daudſ nelihdſoht, jo Kreewu kara-pulku uſwareſchānas Turteem wiſu duhſchu nehmuſchas. — Labibas tirgus deenu no deenas pa-leekoht dahrgaks. Edhems-Paſcha gubernatoreem pawehlejis, lai no nodohſchānas par nekufameem ihpaſchumeem nemohht 4 gadi uſ preeſchu. Bet neweens nemafajoht. Moſchejas (Turku baſnizas) dohdohht ſawu fudrabu, preeſch ſihlas nau-das kalſchānas.

Tahs jo eewehrojamaſ maschines preeſch muhſu laiku ſemkohlpibas darbeem.

(Turpinajums. States M. w. Nr. 47, 50, 51 no 1876. g.)

II. Damſ maschines no R. Garrett & Sons, Leiſtonē.

Ka jaw iſgahjuſchā gadā ſawā rakſtā minejam, tad ari ſem-kohlpiā tagad paſtrahdajumi ir wairojuſchees. Zaur weeglafu pretſchu weſchānu ir arweenu wairaf ſemes ar ſaweem raſcho-jumeem tiluſchas preeſch paſaules andeles atflehtas, kuzas ſenaf zaur ſaweenoſchānas truhtumu ar leelahm andeles-weetahm ſawus raſchojumus waj nu pa dalaſ jeb waj pawiſam ne-ee-ſpehja wehrtigati iſleetaht. Zaur ſchahdu pawairotu ſazenſcha-nohs nu ſemkohlpiā ir peeſpeſta tituſe, ſawu lauku- ka ari ſawu ſaimneeziabas-buhſchānu eegrohſiht peh3 derigakeem pamateem, ka tas lihds ſchim biſis.

Ka muhſu ſemkohlpii ſcho waijadſibu deenu no deenas jo wai-raf atſiht, to wiſu weeglafi war peerahdihht zaur tam, ka ar-weenu wairaf teel ſkanſtigi mehſli pirkti, lai ar teem waretu tahs zaur raſchojumeem jeb ptahwumeem ſemei atnemtahs da-tas atkal aiſlihdſinaht, — ka ari zaur tam, ka arweenu wairaf teel ſemkohlpibas maschines un riſti eegahdati, lai ſawus laikus waretu ſelmigati apſtrahdaht un ſawus raſchojumus lehtati un drihſati ſagatawoht.

Iſpaſchi uſ labibas- un prezes-ſagatawoſchānu preeſch pahr-dohſchānas ſihmejotes jaſata, ka tukamas maschines arweenu teel wairaf bruſketas un lihds ſchim bijuſcha kulſchāna ar rut-keem deenu no deenas eet maſumā, ta ka tas laiks jaw pare-dſams, kur tahda kulſchāna tiſ atradiſees tauſchu peemina. Kad apdohma zil darba-ſpehta un laika zaur ſchahdu kulſchānu weln patehra, zil graudi pee tam aiſeet bohjā, tad knapi ſaprohtams, ka tagad wehl weetahm leelalās ſaimneeziabas ar rutkeem lut.

Bet eeradumam leels ſpehts; — daſcht zilweki titai geuhti war no ſawu tehru eeradumeem ſchirtees un dohma, ka wiareem newaijaga labaki dariht ka wina tehwi darijuſchi. Bet laiks un lihds ar laiku eet ne-uſturami zilweku atihſtiba ar ſaweem jau-neem lihdslekeem un peeſpeeſch ari to rahmato lihds dohtees uſ preeſchu.

Ar rohtahm un ſirgu-ſpehtu djenamas weentahſchās un leh-tas maschines jaw wiſds widuſchōs ir atraduſchās pirzejus, bruh-ſetajus; bet kad nu ſchihſ maschines titai peeteel preeſch maſahm ſaimneeziabahm un ſawā ſtrahdaſchānā wehl nepilnigas, tad tahs tā ſaloht itai preeſch tam ir, lai leelatahm damſmaſchinehm zeku ſataiſtu.

Leelakas damſmaſchines tad nu ari teel gadu no gada wairaf pahrdohſas un tohp neween leelās muſchās bruſketas, bet ari no pahrtiſuſcheem ſaimneekeem daudſtahrt leetatas.

Tas leelakaiſ labums, kas zaur damſmaſchinu leetaſchānu atlej, ir tas, ka tahs, zil eephehjam, maſ iſdohſchānas un laika pa-gehredamas, labibu iſluk gatawu preeſch pahrdohſchānas. Ka ſchis labumis lohti eewehrojams un no leela ſwara, kas katram prohtams, turklaht wehl kad apdohma, ka pee muhſu laiku ſa-

zenschanahs katrs labums ja-istleeta, lai nepalītu atpakaļ. Leh-taki un ahtraki darbu pastrahdāht, pehz tam katrs zenschanahs un ar damsmaschinehm kufohi teel darbš ahtraki un lehtaki pastrahdāhts.

Pee mums Baltijā ar damsmaschinehm kufohi mehdš tā da-riht: labibu noptahmufšči to šchuhndš fawed un tad tīt wehlu, pehz kahdeem 2 lihds 3 mehnescheem fahł kull. Schahda strab-daschana daschadu eemeslu deht naw teizama, bet atmeitama. La-bibas weščhana schuhndš no attahstu buhdameem laukeem pa-gehr dāuds brauzeju jeb wedeju un prohti tahdā laika, kur darba špehšs preelšch žiteem semtohpibas darbeem tohti wajjadšigs; turklat pēe tahlakas weščhanas teel dāuds graudi iskaišiti. Kad nu ar kulfchanu mehdš tīkai wehlu eesahht un pēe flīka un milla laika falmi dāuds milluma (slapjuma) is gaisa peenem, tad kulfchana newar tīt weilli un ahtri pašchirtees, tā pēe smuka, fauša laika. Kad labiba ir milla (slapja), tad tīt war mas kull, lai iskulto labibu ari waretu tihriht, bet kad labiba tohti milla (slapja), tad gandrīhš to nemas newar tihriht. Bet kad labiba ir labi fauša, tad war dāuds wairak, pat ohtriteet tīt dāuds iskult, jo neween graudu iskulfchana is wahrpahm ir wee-glata, bet ari leelata dāudsuma isihriščhana ir weeglata isda-rama neta millas labibas masata dāudsuma isihriščhana. Ith-riščhana pēe kufamahm maschinehm ihpafšči pastahw eesch tam, tā weeglataš pelawas no smagakeem graudeem teel ispuhstas (iswehtitas); — tad nu pelawas zaur usnemto millumu ir tīt-pat smagas jeb smagatas par graudeem, tad smams pelawu ispuhščhana (iswehtščhana) un tamdeht ari pilniga tihriščhana naw eespehjjama.

No tahda swara ir, tad labibas iskulfchanu fahł drihš pehz labiņas noptahšanas un, ja eespehjjams, preelšch flīka laika fahłščhanahs nobeidš iskulfchanu, tas latram prohtams, kas ee-wehrojais, to nupat fajjjam.

Ta ihsti ristiga kulfchana buhtu tapehz tā, tad labibu us lau-teem pa weenahm kaudšehm fawed, zaur to masat graudu tu-waku wedohi ishirtu un ari masat braufšanas buhtu. Tā tad nu brauz ar maschini no weena lauka us ohtru lauku, iskult la-bibu, aishwed tīkai iskulto labibu, kamehr falmu aishweščhana pa-leel lihds tam laitam, tad sirgu: un žilweku-špehti preelšch ži-teem lauku darbeem wairš naw tā wajjadšigi.

Zaur schahdu kulfchānu tad nu neween graudu kaisščhana teel pamasnata, schuhni naw wajjadšigi, bet ari dāuds ahtraki teel kullš. Pēe tam wehl ir tas leelais labums, tā labiba ir ahtri iskulta preelšch pahredščhanas gatawa un tā tad, tā prohtams, ari isdewigatas zenas war ponahht.

Kufamahm maschinehm wispahreigt tahdi pašči nolitumi. tahdi ir lokobilehm, jo abahm jastrahda sem tahdahm pašchahm buhščhanahm. Smams maschines leelataš usdewums, tā lai wina graudš, žil eespehjjams, pilnigi is wahrpahm iskult, tad labi tihri, bes tā dāuds graudi pelawas nahktu; us konstružiju sħmejotees maschinei jabuht pehz eespehščhanas weenlahrschaj, bet pēe tam treetni un siipri taitšitai; strahdaschanai ar maschini un winas apkohpščhanai jabuht weenlahrschaj; pehdigi ari wee-gli wedamai no weenas weetas us ohtru.

Kad nu R. Garret & Sons tee pirmee jo pilnigato kufamu maschīnu fabrikanti bijušči un no tā laika, kur wini pirmo ma-schini kaudšis laidušči, arween pehz tam žentufchees, fawu ma-schīnu konstružiju pehz peedšibwojumeem pahrelabohi un latras semes buhščhanahm un wajjadšibahm peelihšfinahht, tad gan pehz tairnibas peenahthahš, tā mehš schihs maschines schē pa weenai pahrrunajam un aprahstam.

(Turpmal wehl.)

Arabeeschi un Islama zelschanahs.

(Beigums.)

Tillab Omars, tā ari abi wina pehznahzeji Dsmans un Ali, kuri wehl no tautas wezajeem tita iswehleti, krita zaur slepkawa rohtu. Tad nahza 656. g. p. Kr. Omajadu žilš pēe waldiš-chanas, kura kalifa gohdu par fawas žilš ihpafschumu padari-dama, ari fawas waldibas gohda krehslu is Arabeeschu widus, Medinā us Damastus pilssehtu, Sihrijā, pahrzehla.

Apafsch Omajadeem Arabeeschi wehl arweenu tahlak usware-dami kareja. Žiperne un Rodus salas, Masl-sija dabuja Islama breefmigo sohbinu baudiht un ari Konstantinopelei bij ihšā laika (no 668—675) septinas reises pret Arabeeschu usmahščhanahm gruhti ja-atgaimahš. Ari pahr seemeta Afrīku Islams arween tahlak pahreedams 710. gadā jaw lihds Šibraltaras juhras šchaurumam bij nonahjis, no kurenas tad Arabeeschi apafsch Tarīka wadiščhanas minetā gadā us Spaniju pahrzehlahš. Mas gaddš ari Spanija, bes weenas masas walstīnas seemeta Spa-nijas kalndš, bij apafsch Islama wirsneežibas padohja. No šchē-jeenas Arabeeschi bes ilgas apdohmaschanas pahrgahja pahr Pi-reneju kalneem, wīfu wafara Šitropu ar fawu gruhtu juhu ap-draudedami. Bet tē wini atrada siipru un weiklu pretineeku. Franku walstis karawadons Kahrīš Martelš wīnus 732. g. starp Tuhr un Poatjē pilssehtahm septīnu deenu garā kaujā pahrwa-reja un us Spaniju atpakaļ aisdīna, kur wini pehz tam wehl tahdus peezhmti gadus waldija. Ap šcho pašchu laiku Arabees-šchi ari us Šizilijas salu nonahja un tur apinainu kazu usahza, kurā wini beidsohht šcho salu pilnigi uswareja.

Lai gan ari Arabeeschi schini laika ari sinaschanas un mahš-flās peenehmahš, tad tomehr newar fozibht, tā wīnu leela walstis siiprata palika. Jo Kalīfi padewahš mihšīnai dšihwei, kamehr wīnu apafsch-waldīneeki arween wairak preelšch fawa labuma un fawas pastahwibas nehmahš strahdahht.

750. gadā Omajadu žilš atrada breefmīgu galu. Abul-Ab-bas no Muhameda žilš, ar uswareto Perseeschu palihgu, fahzehta dumpi un Omajadus pēe Zab upes, Turkestānā uswarejis, wīfu Omajadu žilš, fahdus 90 žilwekus, līka apfaut. Apafsch Ab-basdeem, tas Bagdades pilssehtā lihds Arabeeschu walstis bei-gahm waldija, Arabeeschi fahneedsa fawu augstato attihstibas stahwotli. Preelšch semtohpibas, tirgoščhanas un daschadahm si-naščhanahm tita dāuds un eewehrojami darbi pabariti, bet tauta, wīfwairak augstakahš schīras, pawīsam palaidahš fawahm ee-lahrosčanahm, Muhameda fahrumu bagato parahihšes dšihwi jaw us semes baudiht grībedami, kas wīneem it weegli bij isda-rams, jo uswaretahš tautas preelšch wīneem strahdaja un pel-nija. Ka wini zaur to pēe meefas un dwehseles panihka un lihds ar to ari wīnu walstibas wara isputeja, ir faprohtama leeta. Prowintščhu pahrwaldīneeki darija to grībeja un arween wairak no leelahš walstis ar fawu apgabalu tā pastahwigas wal-stis noschīhrahš. Kalīfu kara wadons palika siiprats par kalīfu un darija wīfu tīkai few par labu. 11. gadu simteni, Islama peekritejt, Seldschuki, muhsu tagadejo Turku fantehwi, no Aral esera nahšdami, usbruka Arabeeschu walstei un tai Preeščch-Asīju atnehmušči Bofaru few par wirspilssehtu eezehla. Wehl diwi-simts gadus kalīfu neppehžiga waldišchana pastahweja, lihds 1258. gadā Mongoti Bagdadi eenehma un Arabeeschu leelwal-ster galu padarija.

Islams gan ir wīfur, kur to Arabeeschi aishneta, palizis un wehl tahlak isplatījees, bet Arabeeschu wirsneežiba eefarotās semes wairš nekur naw redšama un Arabeeschi pašči tagad atkal tī-kai Arabijā ir atrohnami un dšihwo tikpat nabadšigi tā preelšch Muhameda laikeem. Jauneets.

D. Wrangel kungam.

Žuhs, minehts kungs, eseet gan us malkas žeta nomaldīju-šchees; jo to žuhs runajeet no wīltu aushm un fawu sħihpahm? Ar schahdahm leetahm mums it nelahda daka naw; jeb waj grībejat man tīt zaur to eeteikt, tā eseet ari wīltus redsejuschī, kureem dīwas aushš, un kafas, turahm sħihpas pahr peeri. To es gan tīzu un dohmu žums pilnu tairnību, bet kad Žuhs, zeen-t., grībeet man wehl klahst ussteekt C. Mūde k. peedšibwojumu par fawu, tas žums gan nefad ne-isdohsees. Schē strahdahš, tā Žuhs, zeen. D. Wrangel k., grībetu wehl dewīnas nepateesības palihgā nemt, lai waretu weenu nepateesību par pateesu apstip-rinahht. Pateesību atklat, newajjadsetu gan neweenam kaune-tees. — Kersimees pēe leetas paščas. Wīfu C. Mūde k. at-atgadījumu un Žuhsu tulsojumu, wahrbu pehz wahrdā nodru-šahht, aishnemtū par dāuds leelu weetu „Mahjas weesa“ lapā, no tā zeen. Mahjas weesa“ lastitajeem nelahds labums ne-atlehtu.

Tadeht lubgtu zeen. D. Wrangel k., salibdsinajeet wehl reis G. Mücke k. atgadijumu ar sawu tulsojumu, tad redsefeet pašči, ka wahrds pehz wahda ir pahrtulsohts. Kad Fuhs, zeen. D. Wrangel k., buhtu dauds mas pašaulē eestahjufchees tad ari redsetu un sinatu, ka tas ir gan brihnumš, ka diwi zilweki, no kureem weens dšhwō Widsēmē un oštris Wahzsemē, ween un to pašču atgadijumu til lihdsigi war peedšihwoht, un abi to ar weeneem un teem pašcheem wahrdeem atkal atstahstih, ka tas scheid noteek; til ta ir ta starpiba, ka G. Mücke k. to atgadijumu dauds agraki peedšihwojis, bet Fuhs, D. Wrangel k., nu til wehl efeit nehmušchees to pašču pahrtulsoht. Buhtu Fuhs G. Mücke k. atgadijumu pašči ar saweem wahrdeem stahstihjufchi, un ne ar G. Mücke k. wahrdeem, ir tad Sumš to wehl netizetu; bet kad tas ir tā, ka mehš jaw to pirmah redsejam, wahrds pehz wahda pahrtulsohts, tad Fuhs, zeen. k., gan man ne-usteepfeet, ka es Fuhsu netaisnibai tizetu.

Zereju, ka minehts k. buhs atkal us riktiga zeka attapis, un neleegfees tahkat fawu stahstu par tulsojumu isteikt, bet ne par sawu peedšihwojumu, un us preekšču zita ihpaščumu wairš nelapihš, fewim zaur to ar trohšni pašaulē gohdu gribedams eegubt.

S. Reekšinsch.

Sihki notikumi is Rigas.

Swehtbeenu tai 1. Mai tika Wehrmana dahrsā atwehrtā restorāzija. Laiks bija jauks, kauschu bija dauds un musthkiš ppehleja.

— Swehtbeenas rihā pulstien 3 Artillerijas eelā Nr. 11 Semenowa gāspasčas namā, kahdā kambārī izzehlahš uguns, kamehr kambara eedšihwneeze, saldata seewa, Sore Lubemski, nebija mahjās. Uguns tika drihs no uguns-dsehsejeem apšehsta, kas bija drihs peestegufchees glahbt. Uguns nehahdu tahkatu stahdi naw nodarijis. Nams ir par 1400 rublus apdrohšchinahstis. Kā rahdahs, tad uguns buhšwoht peelitka, jo dauds weetas bija petroleums isleets. Ismekleschana ir eesahkta.

— Weidsamā laika Rigā tika ar leelu pahdrohšchibu daschas sahdsibas isdaritas; dohmas greešahš us diwi saldatu dehleem, Behteri P. un Wilh. K., ka tee buhšchoht tee sahdsibas isdaritaji jeb dalibas-nehmeji. Preekšch kahdahm 7 nedeahm Behteris P., kas no darba nama bija ispruzis, tika no weena gardsawoija aplenkts, kas wiku gribeja fakert, bet winsch us gardawoija schahwa un tā tad winsch ismuka. Polizeja scheem wafanteem dšina stiwri pehdas. Pa to starpu diwi polizejas lungi, kam schi leeta ihpašči bija usdohta, bija isstinajufchi, ka minete wafanki usturotees smilšču kalnōs Mastawas Ubr-Rigā. Klufam pehdas tahkati dšhdami wini fahneeda ischetruš zilwekus (Luru starpā ari tee melletee wafanki atradahš), kuzi patlaban gribeja ar laiwu par Daugawu braukt, warbuht lai waretu atkal kahdu noseegumu isdariht. Abi polizejas lungi, lai gan tikai diwi buhdami, raudhija blehschus fakert un lai gan tee preti turejahs, tad tomehr idewahš weenu fakert. Weens polizejas lungs dabuja rewolwera schahweenu rohā. Pehz teem ziteem aismutu-scheem teel mellehts.

Sina pahr uffankteem Rigā.

Behterā un Dohmes basnizā: pulsteanu taistajs Joh. Friedrich Adolf Lindahl ar Annu Kat. Zirā, nosaukta Schffel. Tishleru sellis Joh. Friedrich Matsohn ar Anetti Rosaliju Schwenk, dšm. Limner. Keegetu taistajs Johann Friedrich Christian Kondrat ar Elsi Barak.

Gertrudes basnizā: saloats biletneeks Jahnis Guretzki ar Annu Wilum. Ratu taistaju sellis Joh. Bahling ar Amaliju Kag. Strahdneeks Jahnis Kalninsch ar Trihni Daus.

Jesus basnizā: bekeru meistars Rud. Ross ar Annu Nemmed, dšm. Santowshy. Maschinists Eduard Gustaw Magnus Ramsch ar Juliju Melpur. Grunsihpašchneeks Jahnis Pinte ar Juliju Jansohn. Pagraba puists Krischus Eski ar Lawihst Enthusen.

Jahnu basnizā: fainneeks Martin Wichman ar Annu Wirsling. Rastu medejs Karl Robert Poresch ar Annu Christini Taube. Kuscheris Johann Freymann ar Annu Jansohn. Zimmermanis Fried-

rich Baikas ar Eseti Gitaf. Zimmermanis Martin Swoja ar ar Anulihsti Grifkts.

Trihsweenibas-basnizā: muzineeku sellis Friedrich Wilh Kohrpasser ar Johannu Amaliju Lojall. Bekeris Ernst Karl Stra-dinsch ar Bertu Luifi Hoffmann. Strahdneeks Gederts Sturbe ar Mariju Magonit.

Katoku draudse: Johann Weibko ar Ludwiku Gruzewitsch. Kollegias-sekreteeris Franz Kasimir v. Kawšchewitsch-Matsewitsch ar Juliani Leokadiju Schukewitsch. Anšs Bekmann ar Annu Sal-min. Franz Drosdowski ar Kunigundi Midow.

Atgahdinashana.

Wisi tee, kas wehl par saweem pastelletem Mah-jas weesa eksemplareem naw aismakšajufchi, teef lubgti, us wifadu wihst fawu wajadšigo maksu at- lihdsinaht wifu wehla libds lmo Juni sch. g.

Ernst Plates,

Mahjas weesa ihpašchneeks un redaktors.

Dahwanas.

No Widsemes komitejas preekšch eewainotu un flimu kara-wihru aplohpšchanas ir zaur Widsemes riteršchafstes rentetu fawemis tapis: Weenas konzertes eekemšchana Kohnešē. . . . . 194 rubl. 45 kap. No Zekaba basnizās draudses Rigā . . . . . 124 " 50 " No Mhdaschu draudses kā atlikums no weenas isgahjufchā gadā preekšch Serbeem lastas kolektes . . . . . 73 " 60 " No Jaun Kalsenawas draudses . . . . . 7 " — "

kopā 399 rubl. 55 kap.

Rigā riternamā, tai 4. Mai 1877. g.

Raudas papihru-zena.

Rigā, tai 6. Mai 1877.

Papihri		prahija	matfaja
5 procentes	infstrijas 5. serijas no 1854	—	rubl. rub.
5	" preehimju biletēs 1. emisijas	190	" 189 "
5	" " 2. " 2	183 1/2	" 182 1/2 "
5	" Rigas namu kihlu-grahmatas	—	" — "
5 1/2	" hipoteku kihlu-grahmatas	—	" — "
5	" Widsemes kihlu-grahmatas (ne-ussak.)	99	" 98 1/2 "

Dšelszjela branzeeni.

1) Us Rigas-Dinaburgas dšelszjela.

	plst.	min.	plst.	min.	plst.	min.
No Rigas isbrauz	7	30 r.	11	30	7	30 w.
nonahst Dinaburgā	3	10 d.	5	45 d.	1	35
No Dinaburgas isbrauz	5	45 d.	4	10 d.	8	30 w.
nonahst Rigā	11	45 r.	10	30	12	13

2) Us Rigas-Mihlgrahmja dšelszjela.

	plst.	min.	plst.	min.	plst.	min.
No Rigas isbrauz	5	15 r.	11	20 d.	4	35 deenā
No Mihlgrahmja isbrauz	7	5 "	2	35 "	7	25 "

3) Us Rihgas-Bolderajas dšelszjela.

	plst.	min.	plst.	min.	plst.	min.
No Rihgas isbrz.	7	50	—	12	—	4 30 8 10
No Hafendam.	9	35 r.	2	50	6	— 10 5 w.
No Bolderajas isb.	8	—	9	45 r.	3	— d. 6 10 10 15

4) Us Selgawas dšelszjela.

	plst.	min.	plst.	min.	plst.	min.
No Rihgas isbrauz	9	50 r.	1	30 d.	9	14 w.
nonahst Selgawā	11	1	2	40	10	18
isbrauz	—	—	2	58	10	38
nonahst Auzē	—	—	4	38	12	—
" Moscheitōs	—	—	5	55	1	7 w.
No Moscheitōs isbrauz	4	41 r.	—	—	7	58 w.
nonahst Auzē	5	54	—	—	9	2
" Selgawā	7	43	—	—	19	37 n.
isbrauz	7	58	3	43	10	57
nonahst Rihgā	9	12	4	58	12	5

Atbilgedams redaktors Ernst Plates.

Sludinafchanas.

Kad tas Rubenes draudjē, Sprehstīnu Runna trohšīneets

Janis Kreewing

ir miris un wina mantiba uhrupē pahrohta, tad nu tohp zaur fcho wisi un illaris, tam labdas laifnas prašfchanas pee wina mantibas buhtu, kā ari tee, kas winam to parahda palitufcht, usajinati, trihs mehneschu laikā no apatfcha rakstītas deenas skaitoht, pee schihs pagasta-teesas peeteittees. Pehz pagahjufcha termina neweenu wairs neklausīhs, bet ar parahdu flehpjeem pehz likumu isbarihs.

Sprehstīnu teefas mahja, t. 11. April 1877. 1

Strahdneeki

atrohd pastahwigu darbu N. Danzigera pehrivetawā Peterb. Uhr-Rīgā Meera-eelā N 14a, netahku no leela pumpa.

Preefch wafaras-mehneschjeem teel juhrmalā kahds jauns zilweks mellets, turesch war usaeentes dabija-darbus un bes tam wajaga tam oaschas mahju-darīfchanas preefch kahdas mafas faimneezibas usmeentes.

Zapeeprafa Mubku-eelā N 9, 2 trepes augsti.

Gohdigs puifis, turam patiltōhs mafchines drei-jataju- un dīfchleru darbu emahjitees, war peeteittees Dohra-kalnā uš Bauflas leeljeta N 4a.

Wihnu-pagraba pahrzelschana.

Sameem zeen. andeles-draugeem un lauzineekem zaur fcho sīnoju, la fawu wihnu-pagrabu no Gelfch-Rīgas leelahs Mīnz-eelās esmu pahrzehlis Peterb. Uhr-Rīgā Dīrnawu-eelā Nr. 39 pašchā namā. Par to libhī schim man dahwatu ustizibu sīsnīgi pateilbamees, zeri ari schai jaunā weeta to pehz eespefchanas usurecht.

Ar zeenīfchanu 1

Bernhard Rens.

Sudraba un selta-naudu

pehet par wisaugstatahm zenahm

Albert Drescher,

Belgawas Uhr-Rīgā leelā eelā N 4.

Wezu papihra-naudu,

tas 1868tā gadā tika pret tagadejo papihra-naudu ismainita un neteel wairs pee malfafchanahm preti nemta, pehet

Albert Drescher,

Belgawas Uhr-Rīgā leelā-eelā N 4.

Voterijas-lohjes, kas tiks swebhteen tai islohtetas, ir dabujamas Gīdes-namā un Kamatina bohde.

Bohde,

tas deriga ari preefch bekerijas, ir isihresama Mafk. Uhr-Rīgā Dinaburgas eelā N 34.

Kara fahrtes

dabujamas J. C. C. Kapteina grabmatu pahrdotawā Gelfch-Rīgas leelajā Kāleju-eelā N 4.

Mahja

ar grunti, deriga preefch dabefneeks, suhrmata jeb bekerā, ir isihresama. Zapeeprafa Peterburgas Uhr-Rīgā, leelā Zuhmanu-eelā N 6.

Isrente jama

uš wairateem gadeem labi eerikteta weefnija lihds ar leetu mahjas-weetu ar wisu kashubhamu inventaru; dabujama schini gadā no 1. Jūli. Lu-wakas sīnas Uhr-Rīgā Dīrnawu-eelā N 59 material-bohde pee

F. Wesser un beedra. 2

Mana bohde tagad atrohdahs

leelā Smilfchu-eelā Nr. 6.

F. Lüth.

Oskar Lessera asfalt-afminu-juntu-papu fabrikis

Rīgā, Zuhku-eelā Nr. 24 peedahwa

asfalt-afminu-juntu-papi

no ihsti teizama labuma no daschada sīpuma un usnemahs eejumīchanas, asfalteerefchanas la ari juntu-islaphīfchanas par ihsti lehtem zeneem.

Schujamahs-mafchines, naudas-škapjus un bikardus

peedahwa leelā iswehlē

F. Lüth,

leelā Smilfchu-eelā N 6.

Walmeerā!

Zeem. Walmeeras un tahs aplahines eedfchwneekem zaur fcho sīnoju, la Mai mehnescha schakumā Walmeerā nonahfchu un tapat tā pehrnāja gadā fotografīju (gīhmetnu) no nemfchanas isbarīfchu.

F. Kaiander, fotografis Wolkā.

195 def. aramas semes ar 38 def. pšawas teel uš arentes waj weena weeta jeb ari datas uš 50 un wairaf gadeem Kalugas gubernā atdohtas; pirmee diwt gadi tamehr eedfchwwojahs, bes nelahdas nodohfchanas.

Peeteifchchanas peenem: Управлению М. Ангерона на Зародковъ прошеніи № 50 jeb Auldīgā pee Andersona tunga Bergfelta.

Ispahrdohfchana

Nr. 13 Sinder-eelā Nr. 13.

Sīhtu preefchu ispahrdohfchana par 40 procentehm lehtati neta eepierfchchanas zenas, buhs wehl fefchas deenas no pirmdeenas lihdi fefideenai.

Semfohpem u. faimneezehm

teel sīnohts, la esmu eerittefīs fawās dīrnawās aushanū ar wairaf krehtleem (stiellem.) Schē teel austi: gultas deki (weenā platumā), plehtes, lafati, wafaras brehbes (weedfīnās), wadmala, ari līnu andekli, par lehtu zenu. Wadmala war latru deemu dabuht weht, jo esmu eegahdajīs preefch schi darba labu mafchīnu no jaunafahs konstruktījas. Kaulumīlti ir dabujami daudf sīnīs birkamū.

Bahra mahjelli melsera amaiā ari war fchē weestu dabuht; peekemū no 15 gadus wezus.

Brunt-dīrnawās, pee Smiltenees. 1

M. Danze.

Kaulu-miltus

no R. Thomson k. par fabrikas zenu, un superfosfatu no 18-20 procentehm tūsdamas fosforafshabes, kā ari superfosfatu ar mafaf procentehm fosforafshabes, pahrdohd tai dselchu bohde pee

Sander Martinsohu.

Naudas-škapis ir pahrdohdams Peterb. Uhr-Rīgā Dīler-eelā Nr. 6. Zapeeprafa aifsehgu-fimehds pee

Woitfewig.

Preefch fīnawītu un līteeru sagatamofchana, ahrfemes skaidro schkībro fīrfehohgu- un amenu-larti, spehzigu zuturo-folseeru, balto sīhrupu, daschadas wīzes, rafīnades zuturu, sagrubstas melīs, ahrfemes un kreemijas medu mafds un leelās traufōhs pahrdohd par mehrenahm zenahm

J. S. Wialofchew,

Rīngu-eelā N 5.

van Dyl Rīga

W. van Dyl Smilfchu-eelā. Klaytona lokomobiles un kuzamas-mafchines, Packarda superfosfats

un wifadas laufaimneezibas mafchines un rīhti.

Zonatona beedriba!

Ohtā wafaras-swebhtu deenā tai 16tā Mai

weefīgs wafars.

Gefahfums pulktī 6 wafarā, beigumē pulktī 4 rīhtā; lungi teel luhgti melni gebrehtes, tapat swebhtu war zaur beedreem tift eemēfī.

Preefchneeziba.

Pawafaras beedriba

īsees satumōs fch. g. tai 16. Mai tā ohtā wafaras swebhtu deenā Rīfchu esera malā pee Melle, pret Wolanz mūfchāi. No beedribas nama īsees mūfki spēhlejohi pulktī 8½ no rīhta, apatal nahls pulktī 8½ wafarā. Mafsa beedru lungeem 30 fap., lundfehū 20; nebedru lungeem 40, lundfehū 30 fap. Beedru fahrtes ja-ufrahda, bet ja lani deenā lektains laifs buhtu, tad īsefchana noitks weenu nedetu wehlatu, tas buhtu swebhteen tai 23. Mai.

Preefchneeziba.

No zensures atwehlehtis. Rīgā, 6. Mai 1877.

Dritehts un dabujams pee bīfchu- un grabmatu-dritehtaja Ernst Plated, Rīgā, pee Pēhtera basnījas.

Ita polizejas atwehlehtis.

Rehgeris.

Stahis is Amerikas wehgu dshwes.
(Glatees Nr. 16.)

„Es nofweedu pihli un kahdas reijas jo kreetni tshuhskai par asti dewu, bet ta par to neneeka ne-istaijsja. Tad es ar fawu labo kahju, kas wehl bij brihwa, gribeju tshuhsku us semi brauziht un ta fawu kreiso iswillt, bet tas ari neko ne-lichseja, jo tshuhskas aste bij la kahds dselu rinkis ap manu silbu aptinufehs un nepagahja diwi sekundes, kad tahs galwa jaw ar maneju weena augstumâ atradahs.

Tagad es fapratu, ka nebiju wis spehles-leetu eefahjis, jo lai gan mans eenaidneeks bij tik pasihstama melna uhdens-tshuhskla, tad tomehr winas garums bij 8 lihds 9 pehdas.

Man wehl tagad schauschallas pahrfreen kad eedohmajohs, ka ta fawu aulsto meesu arween zeschafi ap mani wija un zil ismanigi ta man isbehga, kad to pee pakauscha notwert gribeju, ka wina tad ar sibena ahtrumu man zaur padusi ap man rinki fweedahs un ar fawahm salgani mirdsedamahm azim man waiga skatijahs.

Ja, puikas, to es muhscham nepeemirfichu. No ta azumirka, kur tshuhskla ap manu silbu aptinahs, lihds tam brihsham kad tahs galwa wirspuf manejahs atradahs, bij tik knapi puf minute pagahjusi. Tagad es fajutu, ka mans widuzis tika arween zeschafi familks un manas kruhtis ta fashraugtas, ka tik to wareju atpuhstees. Par welki es ar wiseem spehkeem nopuhlejohs, tshuhsku no fewis notiht. Wina tal bij fpehzigaka par manim.

Pawifam ismisis es kleebsu pehz palihga, lai gan sinadams ka schai weentuliba wismasaf 20 Anglu juhdses wisapfahrt neweena zilwela dshwoellis ne-atradahs un man neweens palihgs newareja rastees. Sawas bailës es ar abahm rohslahm tshuhskas galwu jakehru un gribeju to nolaut; bet striki gan drihtak pahrlautu neta lunkano tshuhskas meesu.

Al Deews, ka man te ap firdi bija! Es nomaniju, ka mani spehki suda un preefch manahm azim arweenu tumfchaks tapa. Ar jo leelialahm bailehm eewehroju, ka tshuhskas garums arweenu peenehmahs. Winas ahda islikahs gluschi zaurfpihdiga tapusi un driht wina waijadseja mani treschfahrt aptiht.

Tagad mana atpuhta bij gluschi ihja un ahtra; manas rohas un rohas-silbi uspampa un mani pirksti bij pawifam sihwi un wairs nespehja tshuhskas galwu fatureht. Es jaw swahrejohs un flaidri fajutu, ka mana dshwiba taisijahs isdshst. Es neko wairs newareju faredseht un it ka fehraini si-beni treezahs bes miteschanahs zaur manahm dshflahm.

Preefch manahm gara-azim uslahpa breefmigas bilbes. Mans eedohmas-spehks man israhdiya tshuhsku par ugunigu raketi, kura ta bulka arweenu masafos rinkos ap mani schahwahs, ar fawu karstumu manas smadsenes un afinis iswilldama.

Bet ta tas jaw daudreis noteek, ka tai brihdi, kur dwehsele taisjahs no meefas schirtees, ta it la noreetedama faulite wehl weenreis kohfchi usfpihd un pagahjuscho dshwes-bildi preefch azim stahda, ta ari mana famana wehl atmohdahs. Schai azumirli mans gars pagehlahs us ta, kas pehz fawa fwehta prahta mani tik weenigi wehl glahbt eespehja.

„Waj tad tu teescham jaw nahwes laupijums buhfi?“ ta es pee fewis runaju, „tu jauns stips zilwels, kas scho dshwi

tikai no winas kohschafahs pufes esi pasiht mahzijeas, waj tad tu tihri scha nosohdita radijuma upuris klusfi, bes ka ar fa-weem spehkeem pasfaulei ko leeti derejis? Tas tal wehl pawifam naw dsirdehts, ka melna uhdens-tshuhskla zilwela noschraugusi! Ne, tu mihtais Deews, tahds neezigs tahrs, ko ar weenu weenigu — nascha greefeenu, — ja, bet kur tad manas dohmas bij bijufchahs, ka man mans labais, afais nasis nebij prahta nahjis? — Waj tad es winu arween few klahnt ne-neshaju? — Schigli, schigli, pehz nascha!“

Ta zeriba, mohlu pilnai nahwei wehl no nageem isfprukt, mani fpehzinaja un dsina ar pehdejo jaudu dshwibas glahbdamo nasi faguht. Un kamehr man pa galwu wehl arweenu wis rinkli greefchahs, kamehr karstas, nahwigas fahpes zaur manahm dshflahm speeschahs un es latra azumirli bihstohs pehdejo firds pulsteschanu fagaidiht, es ar waru fawas keshchahs wihtli pahrraniju un raug, te man nasis jaw ari rohka un lihds ar to ari brihwiba un jauna pasfaule, pilna laimes un preeka.

Uij, kad eedohmajohs, ar kahdu tshakallumu es spohdro nasi is makstes rahwis, to tshuhskai schlehrfahm zauri schmauzu, ka tad schi diwas gabalos no manis attinufehs semë nokrita, ka es tad la no flohga atfwabinahts flaidro gaisu gareem wilzeeneem ee-elpaju un skani kleezdams us fawu laiwiau straipeleju, kur man wisi prahti suda un es nogihbis pakritu — to Gums istahstiht nemas ne-eespehju. — Tahdas leetas ari pawifam naw istahstamas, bet tik juhtamas. Sawam ninkalajam eenaidneekam, — ja ari man tahds buhtu, — es tahs mohkas newehletu, ko toreis iszeetu.

Zil ilgi es laiwina bes famanas guleju, to nesinu. Es agral newamohdahs, kamehr dsirdeju fewi pee wahda fauzam; azis atplehtis eeraudfiju fawu tehwu, kuresch bij manis melleht nahjis un baitu pilns pahr mani pahrlzeees.

Deefgan ilgi aigahja, kamehr pilnigi atschirbohs un saude-tohs spehkus atdabuju. Bet redseet, kahda ehromota leeta ir zilwela firds! — ne ari pat schis atgadijums mani no jakt-lustes ne-atbadijai, un wehl scho baitu deenu wezais Morfi naw flinks, ja laut kur lahjis waj wilks pamanihts; — Kahr li, eeiej man wehl weenu glahfi!“

Ustrumatais fawu usdewumu peepildija, glahses noskaneja un kattris fawu ar weenu wilzeenu isdsehra. Tad wisi trihs nogrima dsikas dohmas. Zaunee laikam pahrdohmaja, kahda wihs wina few buhtu lihdsesufchees, ja ari teem kahdu reis gabitohs tahdu nestundu peedshwoht, par kahdu nupat bij dsirdejuschi, kamehr wezais islikahs wehl pagahtnes atgahdiba fapnojoht.

„Lai nu schodeent peeteek, beheni! wira sch klusumu trauzedams pehdigi eefauzahs, „cesim pee meera, lai rihf esam mudri. Tahlu jaw gan wairs nebuhs no pufnaks. Laiks, ka rahdahs, ir grohsjees un mums nekahdu jauku deenu ne-neshs.“

Preefch mas minutehm bij ahra, klusaja dabâ, nemeers ra-dees. Auka bij fazehlfuehs un puhta lauldama zaur simtu gadu wezo kohlu galotnehm. Daschi sari luhfa brihlschledami un no tahleenes atskaneja istrauzetu putnu brehlschana. Walejahs lohjusflehges daufijahs gar feentu un melni padebeschi wehlahs gubahm zaur gaisu.

Uguns us lamina ari taisijahs isdshst. Wahja leefmina, kas wehl zaur pelneem kwehloja, apgaismoja istabinu un tahs tur buhdamas leetas ar it fawadu, spohzigu spihdumu.

Muhfu draugi islaidahs us fawahm gulu-weetahm un ne-
ilgi, te winu fchnahbdama elpofchana ar ahra trokftni maini-
damees, pafludinaja, ka wini wifj jaw falda meega guleja.

Zilwefa-jaktz.

Mafaja istabina bija pawifam tumfchs. Ne wifumafakais
gaismas starinfch nokwehpufchahs feenas un prastahs istabas
leetas wairs nestrihpoja. Xhira wehtra wehl arweenu traloja
mescha weenatni ar daschadahm flaxahm pildidama, kas ne-ee-
radufcha zilwefa firdi ar fchaulchalahm pahnem.

Za kahds no aismigufcheem guletajeem buhtu nomohda bijis,
tad winfch tagad zaur ne-aifflehgeto lohgu eeraudfitu melnu
gihmi ar leeleem balteem azu-ahboleem, kuzi zeefti istaba fla-
tijahs, it ka tahs eefcheeni gribetu ifluhfoht. Schim ar tum-
fchumu apradufchahm azim bij til mas minutes wajjadfigas,
katru leetu istabina it smalti eewehroht. Gihmis no lohga
pasuda un ta melnais lohlanais stahws, ka ehna gar feenu
us durwju pusi noslihdeja. Winfch uslika rohku lehniham
us durwju klinki un elpu apturedams klauftjahs, waj aif mah-
jos gulofchee funi nebuhs winu fa-ohduschi.

Nebija nefas dirdams. Lailam ehrtfchka tuwums wifu
furu usmanibu tilai us fewi wilka. Nehgeris, kuru laipni-
gais lastajis gan jaw buhs pa melno Samu pasinis, fpeeda
fawu nerwigo rohku pamafam zeeftah us klinki, kamehr tas
pehdigi ufzehlahs un durwis druftu eefchihftedamahs mala atleza.

Weens no fuacem ohtrpuf mahjas eenurdejahs, no lam
nehgeris fatruhlahs un bes elpas ka akmiaa fiabs palika us
fleegefchra stahwoht.

Ari istaba litahs kufstotees. Nefaprohtami wahrdi bij diredami.

Us reis weena balfs no istabas fauja: „Wij, Krater, ker aif astes!“
„Kas ir tehw?“ ohtra balfs waizaja.

Nabaga nehgeris nedrihftija ne us preelfchu eet ne atpa-
lat wilkrees, jo zaur to winfch katra wihse buhtu trokftni tai-
fijis. Winfch tureja durwis ar wifu fpehku, jo lailam ari
pakatejahs durwis bija wata un stirps wehftch wilka zauri un
buhtu tahs ar leelu trokftni zeet rahwis. Wina islailes bij
leelakas neka winfch to bij dohmajis.

Nehgeris notureja, ka tee wahrdi, kas no istabas nahza, us
winu sihmejotees un wina pirmahs dohmas bij behgt, bet tahs
bailes, ka winfch pamanihis, winu ka fafalufchu fpeeda klufu
stahweht. Wina lohzecki winam islitahs ka no fwina faleeti
un wina zeki draudeja lohpa brukt.

Pee tam ari wifj wina meefas fpehki bij sudufchi un ne-
fchehligas flahpes winu mohzija. Nabadsinfch bij 20 stundas
weena eefchanā gahjis un pa to laifu neweenu uhdens lah-
fiti nedj maifes kumofi pahrluhpahm laidis. Breeftch wina
azim wifas leetas til weena blahki stahweja un winam tilai
knapi isdewahs pret usmahdamohs gihboni atturetees. Bet
tithri par brihnumu wifj attal palika klufu. Sams pamafam
tais dohmās apmeerinajahs, ka ij istabas dširdeete wahrdi lai-
lam no guletajeem pa fapneem runati un gehgeru weenlih-
dfigo elpofchanu noklauftjees winfch ustahm dohmahm ari palaidahs.

Un ta tas ari teefcham bija; wezais gehgeris bij fawu at-
gadijumu ar melno fchuhftu fapnōs ohtrlahrt peedfihwojis
un pee tam pirmitejohs wahrduš ifrunajis, zaur to wezatais dehs
bij ustruhjees un winu pehz tahs wainas praftijis.

Klufu ka lakis, melnais preelfchambari eelihda un bes wi-
fumafaka trokftchra durwis pakal few aiftaifijis, nu pawifam

tumfa atradahs. Winfch it labi nojehdja kura weeta dšihwo-
jamas istabas durwihm wajjadseja atrastees un lehnam gar
feenu taustidams winfch tahs ari usgahja.

Mifkaramo mafchu ruhpiigi pazehlis winfch eelihda istaba.
Guletaju zeefta fchnahlfchana winam pafludinaja, ka te lihdi
fchim wifj wehl labā lahrtiba atradahs.

Tur aif guluweetahm pee feenas karajahs plintes un pee
lohga us bentfcha stahweja lohdes-tafchas; tilai mas fohtu winu
wehl no fchahm mantahm fchlihra. — Winfch eewilka dšiti
elpu un wifus fpehkus fanehmis peelihda pee weza gehgera
gultas, pahrlura winam bij pahri jaleezahs, lai waretu tu-
waki karadamohs plinti aiffneegt.

Tas bij ne-ifturams azumirklis, kad winfch labo rohku pahrlu-
gulofcho ifteepa un pret feenu atfpeedahs, kamehr winfch
ar kreiso fawas fids stipru pulstefchanu gribedams aptureht,
us kruhtim fpeeda. Winfch fanehma plints stohru, nonehma
fiffti it lehnam no wadscha un eerohzi ar preezigahm juht-
mahm pee fewis wilka. Tad winfch tikpat lehni ka bija pahrlu-
leezees, attal atleezahs un gahja lohdes-tafchu panemt.

Istahdijahs, ka nehgeram jaw wifas bailes bij sudufchas,
ar til brangu eerohzi rohka winfch til smihnedams us tahr
wehl nahdamahm breefmahm dohmaja. Bet tilai tagad winfch
ari wehl ihsti fawu badu un flahpes fajuta un nojehdja, ka
winfch bes atfpidfinafchanahs us behgfchanu pawifam newe-
reja dohmaht. Ar to pafchu samanu winfch gar feenu graht
fidams istabu pahrmelleja, zeredams flapi jeb kumohdi ar eh-
damahm leetahm atrast, bet drihs winfch pahrlleezinajahs, ka istab
no tam nefas ne-atradahs. Un tomehr winam wajjadseja fa-
was flahpes un badu atweldseht, jo no istwihlfchanas win-
mehle tam ka fafaltufi pee schohkteem lipa un reiboni pa galu-
fkehja. Winfch fajuta, ka winam bes ehfchanas un dšerfcha-
nas nemas nebuhtu jaudas gehgera mahjinu atstah.

Breeftchambari isgahjis winfch mellefchanu no jauna w-
fahla. Wina azu-ahboli tapa leelaki un fpeeda redfchana
fpehku ar waru tumfchumā eefchā. Wifmafak aif pohrusch
durwim wajjadseja kahdai peeleekamai weetai buht, kura war
buht kahds mafums no winam til nepeezeeftchamahm wajjad-
bahm atradahs.

Melnais nebij wihlees. Aif durwim stahweja gehgeru fain-
neezibas flapis, kura wakeji peewehtas durwis atweroht w-
nam tauku-fchliuku un auksta breefchu zepeftcha smaka pre-
nahza. Pa plaukteem gramftoht winfch ari usgahja leelu glah-
ses blohdu ar ruhguftu peenu.

Laimigais atradejs no preeka pahrnehts til knapi ko newe-
kleedsa. Ar abahm rohlahm blohdu fagrahbis winfch to
fawas istwihlfchas mutes zehla un smekigo fchlihtumu
leelu nepazetibu eefchā wilka. Sawā patiftkamā apmeertu-
fchanā nehgeris wifas bailes peemirfa; winfch ftrehba un dšeh-
til stipri un ilgi pezeesto dšhreenu ar kahdu juhtibu eefch-
fuhza, ka peepeschi weens no guletajeem kufstetees eefahla
apafchejohs wahrduš runaja:

„Bateefi, tas nerinfcha ir pa tumfu pee peena tijis un
fche flahpstu un wahrtohs ka fiws us faufuma. Waj dšiti
Eduard, atnes man ari kahdu druftu! Man gauschi flahp-“

„Man ari!“ wezais gehgeris ar stipru fchnaulafchanu
fchahwaschanohs eefauzahs, „bet ko tas lihdschs?“ winf-
tahlah ruhza, „Eduardam ir arween tahdas flahpes, it ka winf-
puf fchala fikku buhtu no-ehdis. Pafkatees jel, Eduard, wa-
tur rohwi, pohda, wehl kahda drufta no auksta punfcha naw atleezees.“

„Bet fo tad Zuh's ihfi no manim gribat?“ Eduards gultâ fehdus ufzeldamees un meega pilnabs azis berfedams atfauzabs.

„Schelmi, waj Tu wehl ne-est dširdexis, ka meh's dšert gribam?“ wezais uffauza.

„No, Eduard“ Kahrli's eefauzabs, „waj tad Tu augfchâ ne-efi? Man taf ilikahs, ka ehdeenu kambari kahds dšehra!“

„Tu buhfi fapnojis, — leez mani meerâ!“ Eduards atbil-deja un uf ohtru pufi aifgreesees fchnahza meerigi prohjam.

Kahrli's ari apmeerinajabs tais dohmâs, ka winfch fapnojis. Bet ka wiau tagad flahpes mohzija, tas teefcham ne-bija fapnis, tadehl winfch no fawas weetas ufzehlees streipuloja uf laminu un rakaja pelnus, gribedams uguni atrast. Bet wifas wina puhles bija weltas; pelni gan wehl bija karsti, bet wind's wairs ne birkstes no uguns ne-atradabs. Pahreleezinajees, ka ari pohdâ ne lahpes no aufstahs grosas nebija, winfch kahds gehgeru lahstus ifruhldams, aifgahja peena-blohdu eenest.

Katri's fapratih's, ka Sams pa fcho laiku it kâ uf fwehlofchahm ohglehm stahweja. Zaw pee pirmeem wahreem, kuras winfch idširda, winfch blohdu flapi nolika un tad schigli lihds durwim atpakat atwillahs. Tê winfch fawu johstâs-nasi ifwilzies zeeſchi pret feenu atfpeedahs un bij katra azumirkli gataws fewi atgainaht.

Pa to ſtarpu bij Kahrli's pee flapja peegahjis un peena-blohdu gandrih's pawifam tufſchu atrasdams, newareja nozeeſtes fawu nepatiffchânu wahred's ne-iffajih't.

„Zai nu winfch ari faka lo gribedams,“ Kahrli's ruhza, „tas blehdis Eduards ir taf pee peena bijis un blohdu gandrih's tufſchu idšehris; kaut winfch taf turklaht wehl tik negohdigi neleegtohs.“

Samam par laimi ta leeta drih's beidsahs. Eduards un wezais gehgeris bij atkal aifmigufchi. Gohdigais medineek's, kas no fawahm flahpehm tikai masu datu bij dšehris, wehl kahdu laizianu noruhzees, tufſcho blohdu fawâ weeta nolika un gribeja fawu gulas-weetu ufsmelleht, kad tas fawahds trohlfnis, fo funi jaw pa wifu to laiku bij taiffjufchi, wiau fpeeda labakas dširdeschanas dehl auſi pee durwju fchkirbas peelikt un klaufitees.

Lehna murdeschana, ohſchnaſchana, fmilkteschana un pee lehdes rauſtiſchana bij dširdama.

„Glufchi tã kã wini fo buhtu ohduſchi,“ Kahrli's pee fewim fajija, „brihnum's kã tahds wez's ehrlſch'kis, pat kad winfch nedſihws ir, pee fureem tahdu ohſtiſchana's zehloni iſtaifa!“

Galwu kratidams bet beſ kahdahm tahſalahm dohmahm Kahrli's uf fawu gulas-weetu aifgahja. Drih's eestahjabs pirmek'eis klufums un tikai triju guletaju fchnahlfchana bij dširdama.

Sams gari elpu atnehma. Winam it kã fmaga naſta no krukhtim nowehlahs. Winfch wehl labu laiku nogaidija kamehr bij pahreleezinajees, ka wiſi trihs meſchineeki zeeti guleja. Tad winfch wehl reis wiau guſamã iſtabã eelihda un panehma lohdes-taſchu, apgahdajabs ar kreenu gabalu maiſ-maiſes, pudeli brandwihna un weenu ſtirnas zetorkſni un tad atfpeeda durwis un iſlahpa laukã.

Durwu wahreſtiſchana gan laikam nebij beſ trohlfchua notifuſi. Weens fun's peepeſchi flani eerehjabs, fo wiſi ziti tam pakatã darija un Sams liklo knapi bij aif pirmajeem krukmeem meſchã eefkrehjis, kad winfch ari jaw wifu trihs gehgeru ſturu kleeſchânu un rihdiſchânu pakat fewis fadſirda. Bai-

les radija wina kahjahm ſpahrnus. Zaur itin beſeem krukmeem winfch kã aifſchaut's lahzi's zauri drahſahs. Par weenu platu un dšitu grahwi winfch ar weenu lehzeenu pahreleha, pee lam winfch lihds widuſſcham duhnâs eemuka un wiſus ſpehkus fanemdams atkal ahra iſtrauſees arweenu prohjam dewahs, ne no ehrlſchu dšeloneem fargadamees, kas wina ahdu faſſtramboja, ned's ari augſti ſtahwoſch's kohku fatnes ware-dams iſbehgt, par kurahm winfch daudſreis pahrkrita.

Nabaga behgta iſſkata bija bailiga. Wina plauſchu ſtrahdafchana bij ſklaidri dširdama, wina waigi dega kã leefmâs un elpa winam ſwilpodama iſ krukhtim ſpeedahs.

Semes-wirſus tapa ar katur ſohli nelihdſenaks. Dohbumi un grawas winam arween beefal preekſchã nahza. Stahwus pakalnus winfch ar wehtras iſchallumu uſſkrehja. Pa ſtahwahm feenahm winfch ſemê nolaidahs, fawas baſas kahjas gar afeem almineem ſagreesdams; krita ſemê un lehza atkal augſchã, lehza pahr plaiſahm un feekſtehm, brida zaur dšelmehm un purweem un dohmajabs arween tuwu aif fewis dšineju kleeſchânu un funu kwanſteſchânu fadſirdoht.

Tagad winfch faſneeda kahdu no beſeem meſcha-krukmeem apwalnotu grawu. Wina atradahs pee weenas pakalna kahjas un miſſigahs tuhſtoſch' gadu ohſolu un ſkuiju kohku galotnes wiau apehnoja. Starp ſakrituſcheem, no dšelteni pele-kas ſuhnas pahrwilkteem almineem ſpeedahs zauri ar miſhligu plihlfch'keſchânu maſa ſklaidra meſcha-upite.

ſchê bij gauſchi klufi un meerigi. Rihya-fahrtums ſelta kohſchumã zaur klufi ſchalldamahm lapahm atſpibheja. Pelonu kohli no ſaweem ſareem plehwinaja maſa rihã wehjinã garas pelekas ſuhnu-bahrkſtes un augſchã, pakalnã melno miſſukohku ſtahwi iſteepa fawas warena's rohkas ſilaja, ſtarodamã gairã.

Lihds nahwei nokuſufchais nehgeris nolaidahs uf ſako ſahli, wehl arween ar wifu famanu uf katur trohlfni klaufidamees. Winfch ſinaja, ka wina waijataji winam wehl pakat dſinabs. Teem bij funi, kas wina pehdas dſina, tadehl winfch arween bailigi uf grawas eefaktumu ſlatijabs, it kã katra azumirkli weens no aſinſakrigajeem ſwehreem waretu zaur ſareem lihſt. Plintu winfch arween zeeſchali tureja.

„Dſihwu wini mani rohã nedabuhs,“ winfch pee fewis teiza, „un fawu dſihwibu es tik dahrgi kã waredams pahrdohſchu.“

Kahdu zetorkdal ſtundu winfch miſhſtajã ſahlê atpuhtahs un fawas kahjas un mehli ar aufſto awota uhdeni dšehja. Tad ar ſteigſchânu druſku ehda, tad ſika auſi pee ſemes un atkal klaufijabs. Zabi tahta funa reeſchana bij dširdama.

„Wini nahl,“ winfch pee fewis fajija un ar waru kahjâs ufzehlahs. Zhfa atpuhſchana's bij wiſus wina lohzehtus gurdenu's darijuſe uu tikai tagad winfch wehl fawas fahpes fajuta. Auſſi druſdſcha drebuli wiau kratija, tã ka winam bij gar kahda nokrituſcha kohla zelmu ja-akſleenahs. Winfch ap-raudſija fawu dubultſohru plinti un atrada, ka wina bij lah-deta. Sahle nolaidamees winfch fataiſijabs uf ſchâufchânu un lihabs fawu likteni ar drohſchſirdibu fagaidoht. Iſſchli-roſcham brihdim bij drih's janahl, jo dšineju trohlfnis winam pa wehjam jaw ſklaidri bij fadſirdams. Grawa, kurã winfch atradahs, bij no trim puſehm no beſeem meſcha-krukmeem ap-nemta, gar kureem atkal maſas kuplas egles un preedes pazehlahs; winfch bij tadehl tikai no paſcha pakalna gala eeraugam's.

Gradi un seedi.

Generalis Suworows.

Kreewijas slawenakais kara-wadonis isgahjuschâ gadu simteni bija Suworows, kas it ihpafchi zaur firdibu un ahtrumu eenaidneekem israhdiyahs breefmigs. Pats winfch gan bija no dabas wahjfeh un no auguma teews un fibls, bet winam bija prahts tã fakohht no dselsa un pats winfch ar nepeekusdamu stingribu stiprinajahs. Zaur nozeetinaschanu, ihpafchi zaur masgafchanohs auffsã uhdeni winfch fawu wefelibu stiprinaja. Winfch guleja uf falmeem jeb zeetahm zifahm, ar plahnu apfegu apfegdamees un bija meerã ar to wifu praftako ehdeenu. Schahdu dsihwes eeradumu winfch ari patureja, kad winfch 1790tã g. par Kreewu un Anstreeschu wirawadoni bija eezelts. Winfch zitas drehbes newalkaja kã til regimentes mundeeri un kaschoku. Zaur fahhibu un sirahhibu winfch ustaupijahs few paschã wezumã fawu jaunibas tarstumu. Winfch mihleja stingru un asu pawehli. Bet kas tas labakais bija, winfch pats ari paklausija fawahm pawehlehm un nereti notifikahs, ka wina adjutanti (palihgi) fcho jeb to no wina pagehreja wina pascha wahrdã un winfch azumirkli paklausija. Tã ari kahdu reis bija uf kahdu saldatu fadusmojees, kas deenastã drufzin bija pahrskatijees un eefahla winu jaw pahrmahziht. Tã eedohmajahs kahds adjutants, gribedams tilklab generalim kã ari saldatam labi istapt, peeftidsyahs klahu fazidams: „Kara-marfchals Suworows ir pawehlejis, ka newaijagohht no dufmahm kantees pahriwalditees.“ „Kad generalis pawehlejis, tad waijaga paklausihht.“ Suworows atbildeja un atfahpahs.

Wina kara-gudribas swarigais nolikums, kã winfch pats teiza, til pastahweja schinis wahrdõs: „Uf preefchu un fper!“ Un fchis kara-gudribas nolikums ir tanis gaddõs no 1783fcha lihds 1800tam gadam ar Turkeem, Tartareem, Pohsteem un Franzuscheem daudsreis par it labu israhdijees. Turku kara 1787tã gadã winfch lita kahjineekem fawas patrohnu tafchas (kulites) nolikt un ar usppraustahm kjoneteem uf eenaidneeku skanstehm freet. Sturmefchana tika atfista atpakal, pats Suworows fahschauts un tafschu winfch wehl ufstahpa uf firgu, dsinahs faweem behgdameem kasakeem pakal, nogahyahs winu widu no firga, faufdams: „Behdseet un atstahjeet fawu generali Turku nagõs!“ Uf reis wif apstahyahs un eefahla no jauna kantees. Tapat winfch darija Schweizijã 1799tã gadã. Gribedams fawus kara-pulkus pahri Gottharda kalneem ohtram Kreewu generalim palihgã west, winfch atrada uf teem grumbaineem Alpu kalnu zeteem (takahm) breefmigus gruhstumus un kaweklus. Wina saldati negribeja tahlatu eet. Tã winfch leef fneegã bedri istrakt un eeleekeh eefchã fazidams: „Apberat mani ar semi, es grihu fchẽ palikt, jo juhs wairõ neeefet mani behrni!“

Tas palihdseja. Wini pahrfahpa paklausigi pahri Alpu kalneem. Galã notifikufchi wini atrada fawu tauteefchu weetã Franzuschus un schoreis waijadseja Suworowam atpakal dohtees uf Graubindeni, ja negribeja welki fawus saldatu isfchkehrdeht. Bet zaur to drohschibu un apdohmibu, ar kuru winfch atpakal dewahs, winfch few ir leelatu slawu eepelnijees nefa zaur daschu uswarefchanu. Kã kahda mescha-strauwe winfch few zetu taifija zaur Alpu kalneem. 70 gadus wezais fir-

mais karawadonis ir pat praftajam saldatam lihdsã turejah un nehma dalibu pee wifahm puhleschanahm, tapeh; winam ari wif tas leelais peekufuschais un truhkumu zeefdamais karafpehls pakal gahja, bes kahdas kurnefchanas pa dsilahm plahnahm un augsteem flints-blukeem. Kad pakal dsihdamees eenaidneeki winam par dauds uf papehscheem usmahyahs, tad winfch nejaufchi apgreesyahs aptahrt un atdfina tohs atpakal, weeni kauschanã winfch tohs pawifam fakahwa. Leelgabali palikt par gruhthu wedohht. Papreefchu winfch uswaretohs, tad fawus leelgabalus dsilõs behdibendõs nogremdeja. Pa tahdu gruhthu zetu winfch aishahza lihds Schwahbu semi un bija fawu karafpehla leelako datu no dauds stipraka eenaidneeka isglahbis. Keifars Alessanders I. lita winam 1801mã gadã Peterburg augstu gohda stabu par peemitu ufzelt.

J. K—n.

Isglahbschanahs zaur elefantu.

Kauschanã pret Makedoneefcheem kehniufch Porus tika gruhth eewainohhtõs un nokrita bes atmanõs no fawa elefanta. Makedoneefchu saldati tureja winu par nomiruschu un spraudahstam klahht, gribedami wina bagato apgehribu un brunas lawpiht. Bet ustizigais elefants nostahyahs pahri par fawa kungumeefahm un atgainaja iklatru, kas winam eedrohschinajahs tuwotees; un kamehr eenaidneeki wifaplahrt apstahja, winfch panehma to ar afinin apraipito Poru ar fawu fmuhi un ufsehbinaja winu atkal fedlõs. Porus saldati peenahza ihstã laith palihgã un kehniufch bija isglahhtõs; bet elefants fawu dsihwibõ islaida no tahm bruhjehm, ko bija dabujis, fawu kungu dufschigi apfargadams.

J. K—n.

Pateiziba.

Beesa pateiziba Bromaneetei, par nepelnitu gohda-aiflarfchanu zaur plahpafchanu. Ar to tew atreebju, ka turu fawã firdi uf tewis meeru un laipnibu; bet nefad dufmas. Jo nenopelniti lahiti isgaisht wehjõs.

G. J.

Mana firds.

Uf tumfchas putodamas juhras wilneem
Tur spulgo faules stars.
Taf winas dsilumã, fur dahrga pehrle gul,
Ir tumfcha nakts.

Es leela putodama juhra,
Un mana firds tas wilnis mehtatajs.
Til manõs dsiefmas peld kã faules stars
Gelfch tumfchas nakts.

Un reti, lohti reti ir tee brihschi,
Kad juhra klufa, bangas nostahyahs,
Bet manai firdei ar wehl newaid dufas
Kaut tumfcha nakts! Kurjemneeze.

Atbildedams redaktes Ernſt Plates.